

Happy
Valentine

50 centů

TELEFONY:
(708) 749-1891
(708) 749-1898

6426 WEST
CERMAK ROAD
BERWYN, IL.
60402

(USPS 002670)

DENNÍ HLASATEL

THE OLDEST CZECHOSLOVAK DAILY NEWSPAPER IN THE FREE WORLD

Czechoslovak Daily Herald

VOL. C

SECOND CLASS
POSTAGE PAID AT
BERWYN, ILLINOIS

Established 1891

STŘEDA, 12. ÚNORA 1992 ČÍS. 99

WEDNESDAY, FEBRUARY 12, 1992

■ DERRY, N.H. —

Týden po tom, co president Bush přednesl svou řeč, a dva týdny před primárními volbami (18. února) v New Hampshire, protestní kampaň Patricka Buchanana se drží.

“Udělalí jsme největší pokrok v týdnu, kdy president měl svou velkou řeč,” řekl Buchanan při kampani ve své spořádané republikánské enklávě.

Bush stále ještě vede 2:1 proti svému republikánskému kritikovi a soupeři. Ale podpora Buchanana stoupla na 28% podle úterní zprávy novin Boston Herald. V hlasování dostal Bush 59%; 11% hlasovalo “nerozhodně.”

Když se Buchanana ptali, proč kandiduje, řekl shromážděným: “Kandiduji proto, že jsem myslel, že volby r. 1992 by neměly být bez reprezentace konservativního republikanismu.”

RUMUNI JDOU K VOLBÁM

Volební úředník (vpravo) vysvětluje volební proces vojenským hasičům během místních voleb. Spojená demokratická opozice se snažila sesadit komunisty, kteří jsou ještě v úřadech ve městech a okresech. Byly to první svobodné volby po více než padesáti letech.

Dnešní diktatura a demokratická opozice

Břetislav Rohlíček

Demokracie a dnešní režim to je, tak říkajíc, nebe a dudy. Nikdo by se neměl nechat mýlit. V demokracii je svoboda a občan si rozhoduje za sebe, v diktatuře je tyranie a za občana rozhoduje někdo jiný.

Pro DEMOKRATICKOU OPOZICI je však důležité, že téměř jakákoliv konstruktivní role je pro dnešní diktaturu neuskutečnitelná. Vyplývá to z rozložení rolí a příkladů k tomu je spousta. Tudiž, dnešní diktatura by neměla mít podporu lidí, ale nedůvěru lidí tak, jak si zaslouží.

Kdyby dnešní moc dokázala vytvořit něco pozitivního, tak by také něco pozitivního bylo. Není nic, protože nic nevytvořila, nic nepřipravila, nic správně neřídila a tak za dva roky nikam nedošla.

Už jen propagace reprezentativní demokracie musí DEMOKRATICKÉ OPOZICI přinést úspěch, neboť by to byl obrovský rozdíl ve srovnání s tím co je dosud. V reprezentativní demokracii, tak jak je demokracie moderně pojímána, si občan volí svého zástupce, poslance, do parlamentu a ten pak zastupuje jeho zájmy. Parlament schvaluje vládu, podle zastoupení stran. Poslanec může být občany kdykoliv

Pokračování na str. 4

Detské onkologické oddelenie v Minsku

RFE

Úloha doktora Ismaila Cadeho, šéfkárá detského onkologického oddelenia v bieloruskom hlavnom meste Minsk, je liečiť deti, zasiahnuté rádioaktívnym žiarením, ktoré sa dostalo do vzduchu po výbuchu reaktorov v atómovej elektrárni v Černobyle. “Liečiť, ale ako?” Túto otázku si kladie doktor Cade takmer každý deň a dodáva: “Vládni predstavitelia u nás sa dlho domnievali, že Sovietsky zväz je veľmoc; skúsenosti z praxe sú však iné, konkrétne naše oddelenie je absolútne odkázané na pomoc z cudziny.”

Vačšina detí, ktoré ležia na onkologickom oddelení, majú nádory; ich pokožka je biela, na hlave chýbajú vlasy, pohľad očí je meravý. Do temnoty ich života sa vnesie len vtedy kúsok svetla, ak prídu balíčky z charitatívnych organizácií na Západe. Dotácie, ktoré poskytla sovietska vláda, sa už vyčerpali a tak sa doktor Cade opätovne obrátil so žiadosťou o pomoc na vyspelé, západné štáty. Paradoxom zostáva, že v správe

Pokrač. na str. 5

Co se děje v Rusku?

František Sion, Vídeň — Praha

Po návštěvě Borise Jelcina v USA a Kanadě se začíná stále víc obyvatel těchto zemí zajímat o to, co se to vlastně v tom Rusku děje. Zjednodušeně a zkráceně možno říci následující:

Po úmrtí Brežněva vybral všemohoucí šéf KGB Andropov, který v krátkosti také zemřel, svého žáka a svěťence Michaila Gorbačova, aby se pokusil o zlepšení katastrofální hospodářské situace. Ten uvedl v chod přestavbu (perestrojku) a částečnou demokratisaci země — v žádném případě se však nejednalo o zavedení demokracie v západním slova smyslu. Na každý pád musela být zachována vedoucí pozice komunistické strany, vliv a hlavně výhody nomenklaturních funkcionářů, které zajišťovaly vedoucí vojenské kruhy.

Brzy se ukázalo, že zlepšení může být provedeno pouze drastickými zákroky. Byla zrušena podpora komunistických stran a živlů v cizině, zejména na Kubě, byla odvolána velká část vojska z Afganistanu, Československa a Maďarska. Začala jednání o stažení jednotek z Polska a Německa. Pro Gorbačeva vznikly velké potíže, poněvadž pro vracející se vojáky, důstojníky a jejich rodiny neměl ani byty, ani práci. Německá

Pokrač. na str. 5

Neonacizmus v Nemecku

RFE

V noci na Veľ'konočný pondelok prepadli šiesti mladí výtržníci jednu z dráždanských električek, v ktorej sedel aj 28-ročný Jorge Gomondai z Mozambiku, brutálne ho zbili a krvácajúceho nechali ležať na zemi; Jorge zomrel na druhý deň. Ani smútočný sprievod nezostal ušetrený výčinom členov extrémistickej, neonacistickej organizácie, z ktorých sa približne osemdesiat zúčastnili pohrebu a vykrikovali heslá: “Cudzinci von!” a “Sieg heil!”

19. apríla vtrhla skupina iných neonacistov do sály v Hamburgu, v ktorej sa konal rockový koncert a delobuchmi, slzotvorným plynom a rôznymi inými surovosťami narušila podujatie...

Na začiatku toho istého mesiaca, v ktorom vláda Spolkovej republiky Nemeckej zrušila poľským občanom vízovú povinnosť, skupina neonacistov prepadla a zbila mladý poľský manželský pár, obidvoch museli previezť do nemocnice...

V nových piatich, nemeckých republikách sa stupňuje nenávisť voči

Pokračování na str. 5

■ MOSKVA —

Dalekosáhlé vyšetřování ruským prokurátorem odhaluje, jak agenti KGB osobně donášeli nejméně \$2 milióny ročně do New Yorku k podpoře komunistické strany USA v osmdesátých letech.

Bývalý sovětský prezident Gorbačov a jiní členové Politbyra jsou v podezření v tomto kriminálním vyšetřování, jak to v pátek oznámil ruský zástupce hlavního prokurátora. Tajné platby komunistům U.S. byly mezi těmi nejvyššími z více než \$20 milionů roční podpory davané přibližně 100 levičáckých stran globálně, řekl Jevgeni Lisov, který vede toto vládní vyšetřování.

Peníze byly přinášeny diplomaty nebo turisty v amerických dolarech do New Yorku v kufrech a předávány osobně "cestou KGB" — úředníkům komunistické strany v USA.

Prokurátoři našli důkazy, že sta milionů dolarů ze státních fondů bylo ilegálně používáno komunistickou stranou pro různé tajné akce, jak řekl Lisov. Toto je dosud nejrozsáhlejší vyšetřování.

Některé peníze byly zaslány do zahraničí. Některé byly používány v novém obchodu ve vzrůstajícím kapitalistickém sektoru ruské ekonomiky, který rodí novou třídu milionářů. Stále ještě mnoho peněz je ukrytých a čekají na oživující komunistickou stranu.

Mnoho dokumentů bylo nalezeno, když Gorbačov — který byl též vůdcem komunistické strany — předal svou kremelskou kancelář ke konci prosince, pravil Lisov.

Tajný přenos státních fondů politickým stranám v zahraničí porušovalo zákony Sovětského svazu a jiných zemí. Místní zákony zakazují používání státních fondů pro stranickou činnost a omezují vývoz tvrdých valut do zahraničí.

"Myslíme, že byly porušeny naše zákony a taktéž vaše," řekl Lisov. Úředníci USA ještě nebyli informováni.

Gorbačov a druzí členové Politbyra jsou v podezření v tomto "kriminálním případě", řekl Gorbačov a druzí vysocí úředníci komunistické strany nebyli přístupni pro komentář. Komunistická strana U.S. odmítla jakýkoliv komentář. Ruský prezident Boris Jelcin, který byl členem Politbyra, ale který byl Gorbačovem donucen vystoupit, plně toto vyšetřování podporuje. Lisov řekl ve své moskevské kance-

láři, že "platby šly od r. 1950", ale specifické částky, zaslané do US a jiným komunistickým stranám před rokem 1980 nejsou jasné.

US a francouzská strana byly mezi hlavními příjemci proto, že francouzská strana byla silná a strana US byla slabá.

Lisov řekl, že nemají důkazů, že fondy strany používané pro ozbrojené revoluce v zahraničí — i když sovětská vláda takovéto revoluce léta podporovala.

Podpora od sovětské komunistické strany komunistické straně v USA byla po léta "veřejnou ználostí" mezi úředníky US, podle mluvčího FBI Toma Jonese.

"J. Edgar Hoover často o tom mluvil," řekl Jones.

Řekl, že kdyby americká komunistická strana bývala byla registrována jako agent Sovětského svazu, když dostávala peníze, bylo by to pravděpodobně legální.

WASHINGTON — USA

Generál Colin Powell řekl minulý úterý, že americká vojenská síla po Studené válce musí být tak velká, aby mohla bojovat ve dvou současných válkách, i když není skoro žádná pravděpodobnost, že by to kdy musela udělat. Powell, předseda Spojených šéfů štábů, řekl reportérům: "Nevidím v tom konflikt, když říkám že vojsko by mělo být takové, aby stačilo na dvě současné války a zároveň předpovídám, že jen jedna válka pravděpodobně vypukne." Powell řekl, že očekává zuřivou kongresní debatu o tvrzení Pentagonu, že počet vojáků by neměl klesnout pod 1.6 milionu.

WASHINGTON — USA

Kongres volil drtivou většinou pro nové prodloužení podpory v nezaměstnanosti na dalších 13 týdnů. Měla to být první akce roku k podepření klesajícího hospodářství. President měl rychle zákon podepsat.

Dům zástupců schválil prodloužení podpory v částce \$2.7 bilionů 400:8 a brzy nato Senát zákon schválil 94:2.

Lavinu souhlasu způsobilo přesvědčení členů obou politických stran, že veřejnost by nesnášela opakování loňského čtyřměsíčního stranického boje o obnovení podpor.

Byli si také vědomi toho, že by nebylo horšího způsobu, jak začít volební rok, než ignorováním

Pro-komunističtí demonstranti se shromáždili blízko Kremlu, aby ukázali opozici proti politice volného trhu presidenta Borise Jelcina. Ceny se v jednom měsíci zvýšily až o 350 procent.

oněch šestiset tisíc nezaměstnaných Američanů, kterým měly končit podpory v posledních dvou týdnech února.

■ LONDÝN, Anglie —

Britští pojišťovatelé nevyplatí peníze na životní pojistku zemřelého Roberta Maxwella v hodnotě 20ti milionů britských liber (\$36 milionů), dokud společnost magnáta nedokáže, že jeho smrt byla způsobena nehodou nebo vraždou.

Minulé pondělí také rozhodl nejvyšší soud Anglie, že Maxwellův syn musí vypovědět všechno, co ví o milionech liber, které chybí v pensijním fondu Maxwellovy společnosti. Odvolací rada Sněmovny Lordů zamítla petici Kevina Maxwella, kterou se tento odvolává ze soudního rozhodnutí, že se do středy musí hlásit likvidátorům, kteří se snaží peníze vystopovat. Citoval právo osoby podle občanského zákoníku, že nemusí odpovídat — "not to incriminate himself". Jeho právní zástupci říkají, že z této záležitosti může povstát obžaloba ze zločinu.

PAŘÍŽ — Francie

President Francois Mitterrand žádal o mimořádné zasedání parlamentu; řekl, že je ochoten riskovat hlasování pro ztrátu důvěry, což by mohlo znamenat konec jeho socialistické vlády. Oposice, tisk a dokonce členové jeho vlastní strany kritisovali Mitterranda proto, že dovolil týden předtím vstup do Francie vůdci palestinských partyzánů Georgovi Habashovi k lékařskému ošetření, a pak mu dovolil vrátit se domů. Mitterrand, který je u moci od r. 1981, řekl v televizním interview, že nemá v plánu dělat změny ve svém Kabinetu. Ze všech stran totiž přicházelo volání po rezignaci zahraničního ministra Rolanda Dumase a ministra vnitra Philippe Marchanda. "Lidé mě žádají o hlavy; nepovolím ani inč," přísahal Mitterrand.

NIKOSIE — Kypr

Vůdce PLO Jasser Arafat, který dlouho přísahal, že je oddán pouze s bojem za Palestince, byl oddán se svou 28letou sekretářkou ve věku 62 let, jak oznámily palestinské

zprávy.

Jeho nevěsta Suha Tawil je palestinská křesťanka z Ramallah v Izraelem okupovaném West Bank. S Arafatem se setkala v r. 1988.

Byli oddáni pozdě v listopadu moslemským knězem v Arafatově residenci v Tunisu; Arafat žádal, aby se tak stalo anonymně. Přítomni byli jen blízcí přátelé a matka nevěsty, palestinská aktivistka a spisovatelka Raymon Tawil.

Arafat je Sunni musulman (mohamedán). Očekávalo se, že jeho vdavky s mnohem mladší křesťankou vzbudí kritiku konservativní palestinské obce, zvláště fundamentalistů. Velká většina pěti milionů Palestinců na světě je mohamedánská.

NATIONAL CHILD PASSENGER SAFETY AWARENESS WEEK

Superintendent Frank R. Kravcik announces that the Berwyn Police Department will be observing "National Child Passenger Safety Awareness Week" from February 9-15, 1992. Parents and others are encouraged to protect their children in child safety seats and safety belts by using them correctly.

Superintendent Kravcik said, "Correctly used safety seats and belts are 71% effective in preventing fatalities and 67% effective in preventing serious injuries in children under the age of five (5)."

Results from a study by the National Highway Traffic Safety Administration show that correct use of child safety seats by all young children in motor vehicles could prevent 53,000 injuries and save 500 lives each year.

Superintendent Kravcik advises parents and other adults with child passengers that once children need to keep up the safety belt habit already established. Insist they wear their safety belts in the correct manner, low across the hips and make certain they always wear them when riding in a vehicle.

Czechoslovak Daily Herald DENNÍ HLASATEL

Established 1891

6426 W. CERMAK ROAD, BERWYN, IL. 60402
TEL.: (708) 749-1891 and 749-1898 — FAX: (708) 749-1935
Second class postage paid at Berwyn, Illinois
Published Wednesdays and Sundays, except holidays

SUBSCRIPTION PRICES (CENY PŘEDPLATNÉHO):

UNITED STATES		CANADA (in US Dollars)	
Daily and Sundays (Denní a Nedělní)	Sunday Only (Nedělní pouze)	Daily and Sundays (Denní a Nedělní)	Sunday Only (Nedělní pouze)
3 months \$25.00	\$15.00	3 months \$30.00	\$18.00
6 months \$42.00	\$28.00	6 months \$55.00	\$33.00
12 months \$80.00	\$50.00	12 months \$99.00	\$60.00

Denní a Nedělní Hlasatel je otevřenou tribunou pro všechny členy, bez rozdílu politické či spolkové příslušnosti a náboženského vyznání. Upozorňujeme, že redakce se nemusí vždycky s uveřejněnými články ztotožňovat. Redakce si vyhrazuje právo zkracovat zaslané články. Zaslané rukopisy se nevracejí. Za změnu adresy účtujeme \$3.00.

OVERSEAS in US Dollars

3 months \$ 45.00	\$26.00
6 months \$ 84.00	\$45.00
12 months \$150.00	\$78.00

■ SAN YSIDRO, Calif. —

Nezákonní příchozí z Mexika našli strašnou — ale efektivní novou taktiku — hromadně přeběhnou přes hranici a utíkají přímo do silničního provozu.

Agenti pohraniční patroly je nemožnou zastavit, protože nesmějí nikoho zatknout na otevřené silnici, kde je nebezpečí, že by mohli zavinit nehodu.

Šílený běh do USA nabyl před i nemohli dělat nic než přihlížet, jak motoristé na americké straně brzdí, aby se vyhnuli zástupu.

V minulosti se nezákonní cizinci snažili vklouznout jednotlivě nebo v malých skupinkách obyčejně přeskočením pohraničního plotu.

■ HOUSTON, USA —

Hrnou se sem stále, a to zlobí Herberta Muellera, 61, dílovedoucího v olejových polích, který nedovede zapřít svou nelibost nad tím, co se děje v Texasu.

Všichni o tom mluví, říká Mueller. Zdá se, že nezákonní cizinci převezmou Texas. Ale chce svůj hněv jasně vysvětlit: netýká se rasismu, ale jde tu o pracovní místa.

“Toto je naše země,” říká Mueller. “Jistě by křičeli, kdyby někdo přišel a chtěl by jim vzít jejich práci.”

Konservativní republikánský presidentský kandidát Patrick Buchanan míří přímo do srdce Texanů jako je Mueller, když mluví o svém heslu “America First” a o kontrole amerických hranic.

Ve státě, kde jak bílí, tak černí residenty se cítí stále víc zaplavování přílivem nezákonných přistěhovalců z Latinské Ameriky, má pro mnoho lidí dobrý smysl Buchananův návrh na zabarikádování hranice s Mexikem.

Možná, že obyvatelé Texasu drží krok s ostatními státy. Výsledek hlasování (poll), nedávno uveřejněný washingtonskou skupinou Americans for Immigration Control (Američané pro kontrolu imigrace) byl, že 29 % Američanů po celé zemi bude “velmi pravděpodobně” z 39 procent “poněkud pravděpodobně” podporovat presidentského kandidáta, který radí k většímu omezení přistěhovalectví.

Některé politické pozorovatele říkají, že Buchananovo volání po plotech a příkopech k zastavení nezákonné imigrace se dotýká velkého množství lidí, jejich starosti tak velké, jako zneklidnění obyvatel Texasu, by mohlo vážně ohrozit podporu konservativců v jeho adoptovaném domovském státě.

Nezaměstnanost v Texasu stoupla na 7.1%, domácí olejářský obchod je v cárech, a zaměstnanci jsou hromadně propouštěni. Jedna třetina texaských voličů si říká “nezávislí”, a to by mohlo znamenat vážné rozpaky pro Bushe v primár. volbách v Texasu 10. 3.

■ HELSINKI, Finsko —

Vice president Dan Quayle se svou ženou Marilyn dojeli minulou středu do Finska po cestě na dvoudenní návštěvu do Estonska,

Litvy a Lotyšska, aby potvrdili podporu Spojených států pro tyto nové demokracie. Je to nejvyšší americká mise do těchto tří pobaltských států od té doby co dosáhly nezávislosti od Sovětského svazu v minulém roce.

■ PORT-AU-PRINCE, Haiti —

První z tisíců haitských “boat people” (lidí na lodkách) násilně vrácených Spojenými státy, měli znovu vstoupit na půdu své chudé vlasti v pondělí ráno; zastánci lidských práv varovali, že mnohým z nich hrozí jisté represálie.

Lod' americké pobřežní hlídky, vezoucí prvních 150 vystěhovalců podél břehů Haiti v neděli večer, a představitelé pobřežní hlídky v Miami řekli, že začnou vyloďovat dopoledne.

Dalších 250 Hait'ánů bylo na druhém člunu. Uprchlíci na obou rychlých člunech byli mezi více než 14,400 Hait'ských občanů, ubytovaných v rychle postaveném “městě stanů”, v americké námořní základně v Guantanamo Bay na Kubě. Byli zachyceni na moři, když se snažili uprchnout do Spojených států po tom, co následovalo vojenský převrat 30. září 1991, při němž byl sesazen Jean Bertrand Aristide, první svobodně zvolený prezident Haiti.

Spojené státy odepřely Hait'ánům přístup proto, že utíkali z hospodářských důvodů — ne kvůli politickému útlaku, což je nutné pro politický azyl. K repatriaci došlo, když americký Nejvyšší soud zrušil nařízení federálního soudce, které bránilo jejich návratu.

Mnozí Hait'ané v Guantanamo, jakož i haitští Američané ve Spojených státech se ptali, jak je možné, že Spojené státy odvolaly svého vyslance, citující vzrůstající násilnosti a přece posílají stovky Hait'ánů zpět do země s tak strašlivou situací. Vyslanec Alvin Adams, Jr., byl odvolán minulý týden; diplomati přiznávají že navrácení Hait'ánů bylo částečně výrazem zklamání nad nezdarem přímět hait'skou armádu a zatímní vládu k tomu, aby znovu zavedla demokracii.

Francouz Jean-Luc Crettier se blíží ke konci kombinovaného běhu pro muže, části zvané "downhill" - s kopce dolů.

Hait'ané vyjádřili svou nelibost nad tím, co považovali za dvojaký standart politiky U.S. Ale mluvili také o strachu, a o zemi plné politického a hospodářského zmatku po vojenském puči.

John Healy, exekutivní ředitel Amnesty International řekl, že ti, kteří jsou deportováni “jsou patrně zastánci demokraticky zvoleného presidenta Haiti.” V interview na NBC TV řekl, že se jim budou mstít členové spílaných Tontons Macoute, paramilitaristické jednotky, která byla utvořena za Duvalierova diktátorství. V Port au Prince sdíleli zastánci Aristidovi obavy Healeyho.

■ SANTIAGO, Čile —

Čilský nejvyšší soud odhlasoval soudní petici o svědectví presidenta Bushe ohledně vyšetřované vraždy čilského socialisty Orlanda Leteriera v r. 1976, jak oznámili úředníci minulý týden. Leterier prominentní exulant a soupeř bývalého čilského vojenského vládce Augusta Pinocheta, byl zavražděn ve Washingtonu, D.C. v r. 1976, když

byl Bush ředitelem Cia.

Bývalý šéf policie Pinocheta Manuel Contreras, který vedl obávanou Státní informační službu, byl obviněn z rozkazu Leteriera zavraždit. Mluví amerického vyslanectví řekla, že dopisy, ve kterých jsou dotazy Bushovi o této úkladné vraždě, budou zodpovězeny americkým ministerstvem spravedlnosti.

■ ALŽÍR, Alžírsko —

Policie zatkla předního vůdce Mohamedánů v pokračujícím útlaku vlády podporované vojskem, jak řekli zástupci Islamské fronty spásy. Asi 26 tajných policistů napadlo hlavní sídlo strany a zatkli ředitele vnitřních záležitostí fronty Rabaha Kebira, podle slov svědků. Jebir obvinil vládu z provokace fundamentalistů k násilnostem. Řekl také, že Fronta je připravena setkat se s vládnoucím Vysokým státním výborem, a společně s ním najít východisko z přítomné krise. Pětičlenný vojskem podporovaný výbor převzal moc 16. ledna po volebním vítězství Fronty spásy v prvním kole parlamentních voleb, které se konaly 26. prosince.

Oznámení úmrtí

V hlubokém zármutku oznamujeme svým přátelům a známým smutnou zprávu, že nám zemřela naše milá maminka, tchyně babička a prababička, paní

Caroline K o z u s e k

roz. HYLS, obydli Berwyn, Ill.

manželka po zemř. John (1972). Zemřela ve čtvrtek, 6. února 1992 ve věku 86 roků. Narodena byla 6. prosince 1905 ve Vracově v Československu. Byla členkou Vzdělávacího klubu Moravské Slovače.

Pohřeb drahé zesnulé se konal v pondělí 10. února 1992 v 11 hodin dopoledne, z pohřebního ústavu Adolf — Berwyn, 2921 S Harlem Ave., do mausolea na hřbitově Woodlawn.

Zanechává zde:

Elsie (Edward) Jelínek, dcera

Eddie (Georgina), Carol Shrofe a Allan (Linda) vnoučata, Mark, Debbie, Yvette, Christine a Jeanette, pravnoučata

Bližší informace Adolf — Berwyn 708-484-4111

odvolán, a strany v parlamentě kontrolují a schvalují počínání vlády.

Představitelé dnešní diktatury se nepoučili z desítek let komunismu. Některým z nich nepomohla ani dlouhá věznění, kterému byli podrobeni. Straní komunismu a bývalým komunistům, původcům bídy a utrpení v Československu, v minulosti. Tím porušují mravní a morální normy a stávají se pro společnost neúnosní a zbyteční. Vzbuzují nedůvěru, vystavují stát riziku z návratu komunismu, prodlužují starosti o budoucnost a tak se sami vyřazují z dalších úvah.

Především z tohoto hlavního důvodu musí dnešní strany na výsluní, jak ty zřejmě komunistické, tak ty se slovem demokracie ve svém názvu, nejprve potvrdit skutky, co míní slovy. Doposud se jen podílejí na obrovském zmatku na československé politické, hospodářské a sociální scéně.

Jako výsledek jsou nyní strany, jež v polistopadové době byly u vlády, jako nositelé nové diktatury, zatíženy obrovskými břemeny nesplněných slibů, zhoršené životní úrovně, nedostatku v morálce a mravech, a špatných osobních příkladech. Dokazuje to velká a rostoucí nespokojenost obyvatelstva.

Mimo hospodářské a politické krize přivádí nyní stát do ještě větší mravní a morální špíny, neboť neustále nahrává představitelům staré komunistické diktatury. Navenek se ale vina svaluje na komunismus, nebo na lid samý.

Obyčejnému občanu musí být z toho všeho co se děje špatně. Ale po zralé úvaze musí přijít k názoru, že v čele obou národů jsou skupiny, jež tam nepatřily a nepatří. Nechápu dnešní problematiku, neodlišují co je prvotní a co je nedůležité, nedovedou se k věcem postavit konstruktivně. Nedovedou oddělit svůj osobní zájem od obecného. V neposlední řadě lžou, přímo, nebo nepřímo, o překerní hospodářské situaci i o beznadějných perspektivách. Mezi obyvatelstvo se loudí strach o budoucnost.

Nebylo by netypické, kdyby tento režim zašel na nedostatek mravů a morálky. Diktatury tak obyčejně končí. V moderním světě je nemoudré, a pro politiku dočasně tolerovat zlo, nebo dokonce se s ním spolčovat.

Nemusíme chodit ani příliš daleko do minulosti, i když historie je plná příkladů. Všimněme si, že Gorbačov byl přijatelný jako reformátor, a ledacos v jeho minulosti bylo vysvětlitelné. Jako politik se však stal neúnosný, když po nezdařeném puči, který by býval, případně, mohl pro něj znamenat nebezpečí života, nepřestal obhajovat socialismus a komunismus. Ztotožnil se tak s diktaturou, terorem; se zlem. Navzdory zločinům proti lidskosti, které ten režim páchal, se nepoučil, ani když to samé ohrožovalo jeho vlastní život.

Nepoučitelní fatalisté, stejně jako ti bez mravů a morálky nemají místo ve veřejném životě, nebo politice. Nepřinášejí prospěch společnosti a tak se stávají zbyteční. Gorbačov se tak sám vyřadil, přivodil si vlastní pád, tím že se nepoučil. Navíc porušil normy mravnosti a morálky tím, že se postavil na stranu diktatury zodpovědné za bídu a utrpení stamiliónů, jež socialismus a komunismus přinesly.

Podobně je to s dnešním režimem. Nemá mravy a morálku. Jestliže půjde po volbách od moci, tak bude s největšími problémy konec. Politickým úkolem DEMOKRATICKÉ OPOZICE je tedy hlavně odstranit ústavně diktaturu, vědouce, že dnešní hlavní strany jsou oporou diktatury. I kdyby se to nepodařilo úplně, pokud se podaří oslabit dnešní vedoucí strany, a odbourat komunisty a komunisty ovládané strany, bude to ústup od diktatury.

Diktatura a její komponenty popsané výše nemají argumenty pro svoji vlastní existenci. Vše s čím začly skončilo fiaskem, ač mohou být rády, že to neskončilo ještě větším fiaskem. Ku příkladu, mohly klidně vyprovokovat občanskou válku. Co je však potřeba jsou výsledky, ne začátnické pokusy nejistých, neschopných, samozvaných samouků!

Politická vyspělost obyvatelstva bude ve volbách podrobena důležitě zatěžkávací zkoušce. Současná diktatura se představuje jako zastánce demokracie a chce vnutit tuto vymyšlenou představu voličům. Je to smyšlená představa, neboť současná moc nemá argumenty, kterými by vyvrátila, že vznikla jako diktatura ve spolupráci s minulou diktaturou, že jednala jako diktatura v době své existence, a že asi jako diktatura zanikne.

Václav Havel sám byl zvolen komunistickým parlamentem, jež byl článkem bývalé diktatury. Z lidí s nimiž komunisté souhlasili, byla jmenována první vláda. Z minulosti je všeobecně známo, co to znamená, být do té míry přijatelný komunistům, že s ním souhlasí do vedoucích funkcí. Stejná skupina lidí, v níž hlavní slovo měli ti co byli zvoleni od komunistů, anebo odsouhlaseni od komunistů, si nechala odhlasovat svůj volební zákon. Tato skupina, jejíž vedoucí, byli přijatelní komunistům, pak vybírala kandidáty na poslance za Občanské fórum do nového parlamentu, hlavně mezi sebou.

Ovládala také všechny sdělovací prostředky, včetně televize, rozhlasu a novin, tedy všechny dostupné prostředky propagandy a volební agitace. Když přece jen vyvstala vážná konkurence, tak tato stejná diktatura neváhala porušit ani svůj vlastní, na její míru ušitý, volební zákon, ve svůj prospěch. tento volební podvod nemohl být, pochopitelně, potrestán, neboť diktatura držela také soudy, prokuraturu a parlament.

Kromě toho odcizila tato diktatura před volbami zahraniční finanční podporu, která měla být určena pro nové vznikající demokratické organizace. Tak se tato skupina dostala neoprávněně k prostředkům, které v přepočtu znamenaly desítky a sta miliony korun. Tak měla před volbami nejméně tisíceronásobně více prostředků na volební účely, než

kterákoli jiná skupina, nebo strana s výjimkou komunistů. Ty byly využity pro manipulaci prvních voleb.

Takto "zvolení" noví poslanci za Občanské fórum pak získali ve Federálním národním shromáždění většinu a odhlasovali si volební zákon pro druhé volby. Ten byl také šitý na míru OF, a kromě toho, tak jak zvýhodňoval Občanské fórum, tak stejně zvýhodňoval Komunistickou stranu. Žádnou jinou stranu nezvýhodňoval. Tento nehorázný podvod, nemá obdoby v moderních dějinách snad nikde na světě.

Představitelé nynějších vládních stran, hlavně ODS a OH, na všech úrovních, od parlamentu až po obec, tak nikdy nepředstavovali svobodně zvolené poslance (reprezentanty) lidu, ale jen jednotlivce na nichž mělo tehdejší OF, nyní ODS a OH, zájem, aby se dostali do funkcí. Tímto způsobem jsou funkcionáři ODS a OH ztotožněni s diktaturou. Dnešní moc je, jak ukázáno, přímým pokračováním diktatury komunistické a nemůže být jinak označována, než diktatura.

Není proto divu, že metody práce dnešní vlády mají komunistické rysy. Někdy se chová, zdánlivě, nadměru pochybně.

Parlament dokonce i klepl prezidenta přes prsty, když chtěl nové pravomoci, aby ještě mohl diktaturu utáhnout. Parlamentní diskuse o zákonech o referendu na odtržení Slovenska a o státoprávním uspořádání se posunula na leden. Vzhledem k dosavadním zákonům to prakticky znamená, že to referendum o Slovensku by mohlo být až mnohem později.

Tragikomicky, v televizi se vyhlašovalo, že spousta obyčejných občanů se nechala chytit na tu předsmrtnou labutí píseň diktatury o více pravomocích. Petice, podle komunistického vzoru, se dvěma miliony podpisů pro referendum byla ale nakonec, naštěstí, na nic.

Není-liž diktatura schopná činit vše, aby se ukázala v líbivém světle? To se zdá nejdůležitější. Nevadí, když tím zpitvoří úsilí dobře mínících občanů, kteří si to, věru, příště rozmyslí, než se nechají nychtat na další diktátorskou hříčku.

Jak vidno, tentokrát se nechala zahalit znovu do toho, právě jí nejmódnějšího, západního hávu, aby dosáhla svého cíle. Jak jsme si již dříve všimli, zpívala dokonce labutí píseň. Jak je zvykem zapojila všehoschopnou, dokonce papouškovou, televizi.

Ale k čemu ta komická garderoba?! A ten celý zvěřinec?!

Vždyť je to zase jen znovu ta otázka, která vždy napadne nad diktátorskými debakly. Je to z hlouposti, anebo úmyslně? Anebo je snaha uvádět v život iluze (neskutečné představy) naivních (přirozeně prostých) hlupáčků?

V reprezentativní demokracii se totiž jednotlivec může obrátit přímo na lidi se svým plánem, třeba o referendu. Počítá s tím že když se plán bude líbit, tak lidé budou naléhat na své poslance, aby pro plán hlasovali. Jelikož poslanec je volen občany z určitého obvodu, tak se snaží zastupovat jejich zájmy. Když neobhájí zájmy občanů, kteří jej zvolili, tak nemůže očekávat, že bude příště zvolen. Krátce, občan — volič má přímý vliv na poslance.

V diktatuře nic takového neexistuje. Poslanci nejsou zodpovědní těm, co je zvolili. Mnohdy ani neví, kdo je zvolil. Všechny podpisy na vzorné komunistické petici se tak, přirozeně, minuly účinkem. Celá petice se teď hodí do koše. Bylo sice dva měsíce o čem mluvit v televizi, ale výsledkem je další minus pro diktaturu.

Jiný příklad. Jen v diktatuře se může stát, že strana jako Občanské hnutí, která má popularitu jen asi 5%, a to jen v České republice, má největší počet ministrů ve federální vládě. Tím, že se rozpadlo OF, tak jistě nikdo, kdo jej volil teď neví, který poslanec ho zastupuje, nebo má zastupovat. Pochopitelně, ani poslanec neví, které voliče on sám zastupuje.

A tak to jde pořád dokola! Pokud jde o tuhle diktaturu, tak nějaká logika jí může být ukradená! I s celou 2500letou demokracií! Jistě se uvažuje, proč nemít nevodobou režimní československou demokracií? — Samozřejmě, novodobou, znamená fóristickou!

Velké řeči, nějaký zvěřinec, nebo cirkus, divadlo, hlavně frašky, s potřebnou garderobou. A to je všechno!

Nebo je to jako s tou labutí písní. Přizná tahle diktatura teď, že ji vůbec zpívala? Možná, že bude tvrdit, že mají ve zvěřinci mezi husami i labuť. Aby je tak příště husa kopl!

Nula od nuly pojde. Bezpochyby, nula od nuly pošla, nebo, jako v ekonomice, je to krok zpátky. Na co ještě čekat? My vždy tvrdíme, že v pokomunistické, fóristické diktatuře jde všechno dobré dokud nepřijde zádrhel. Nebyl to na začátku úpiný galymatyáš? V poslední době to vypadá, čím dál tím víc, zádrhel na zádrhel!

Vskutku typická nálada pro dobu po "revoluci 1989." Úplně fóristická. Či snad ODS, nebo OH?

SUPPORT RESEARCH.	It Works Wonders.
	American Heart Association

vláda se proto rozhoduje, že pro vojáky postaví v Rusku byty, aby se jich zbavila.

Obavy a nespokojenost ve vojenských kruzích vzrůstaly a byl proto s KGB dohodnut puč proti Gorbačevovi. Ten se v srpnu 1991 nepovedl, poněvadž lid — po prvé za 70 let — se postavil za vedení Borise Jelcina proti pancéřům. Část pancéřových posádek se připojila k lidu, demokratizační snahy sílily, lidé ztráceli strach a začal zvonit umíráček komunismu. Gorbačev se vrátil z Krymu do úplně změněné Moskvy. Slíbil členským státům částečné uvolnění, ale neustále zdůrazňoval vedoucí posici a úlohu komunistické strany.

Podcenil však touhu svazových republik po úplném osamostatnění a vůli lidu zlikvidovat komunistickou stranu. Vliv Jelcina vzrůstal, byl zvolen prezidentem ruské federalizace a Gorbačevovi nezbylo nic jiného než odstoupit. Jelcin vystoupil z komunistické strany, postavil ji mimo zákon, její majetek zabavil a tajné archivy zapečetil. Tím zlomil i moc KGB. Všechny svazové republiky se osamostatnily a zvolily si své presidenty. S výjimkou Georgie utvořily Společenství suverenních států s úmyslem udržet dosavadní vzájemné styky a dodávky potřebného zboží. Brzy se totiž ukázalo, že vzájemná závislost je mnohem větší, než se předpokládalo.

Prakticky všechny problémy 70 let komunistického hospodaření a 3 roky perestrojky zůstaly. Lidem se daří stále hůř, ztrácejí strach a veřejně na ulici kritizují. Ve fronách je slyšet, že i za války se jim dařilo lépe; měli sice malé příděly potravin, ale dostali je — dnes jsou krámy velkoměst — někde díky mafii — prázdné. Často polovina dárekových zásilek končí na černém trhu; jeho vysoké ceny si normální člověk nemůže dovolit.

Na konferenci v Minsku v prosinci 1991 bylo sice určitých dohod docíleno; sporné je však převzetí a rozdělení zahraničních dluhů, omezení jaderných zbraní, rozdělení vojenských jednotek nebo jejich soustředění pod jednotným velením. Velkým problémem jsou námořní jednotky. Největší nebezpečí je však nutno vidět v tom, že atomové zbraně jsou uloženy v několika moslemských republikách a neexistuje jednotné velení a dozor.

Velmi rychle tohoto vakua využil iránský ministr zahraničí Velayaty, který již objíždí hlavní města moslemských republik, podplácí vedoucí kruhy, slibuje výstavbu mešit, železničních tratí a pomoc při exportu nafty, výměnu televizních programů a společné průmyslové projekty, jakož i zakládání bank.

Co je cílem tohoto snažení a slibů? Pomocí průmyslové spolupráce a úplatků v devizách získat v těchto moslemských republikách takový hospodářský a politický vliv, který by nahradil ubývající vliv Iranu v arabských zemích. Soupeřem Iranu je Turecko, které jako první stát uznalo moslemskou republiku Azerbajdžán. Mělo již malý úspěch tím, že bylo v Baku dohodnuto zavést psaní latinkou místo cyriliky. Dalším úspěchem by mohlo být založení tureckých diplomatických zastoupení v dalších moslemských republikách.

Západ sleduje vývin situace s velkými obavami. Sovětští atomoví vědci jsou vysokými platy lákáni; jsou známa jednání o získání práv na dolování uranu.

Není též vyloučeno, že se Iranu, Iraku nebo některé teroristické skupině podaří za vysoký obnos koupit některé atomové zbraně, kterými pak budou Západ vydírat.

Detské onkologické oddelenie...

Medzinárodnej komisie pre atómovú energiu sa hovorí o "nedostatku dôkazov, ktoré by nasvedčovali faktu väčšieho výskytu onkologických chorôb detí v oblasti, zasiahnutej žiarením."

Moje skúsenosti sú opačné," hovorí doktor Ismail Cade. "V tejto oblasti sa zvýšil počet onkologických ochorení štítnej žlázy a leukémie, a to najmä u detí nad päť rokov." Genadij Gruševoj, riaditeľ jednej z najväčších charitatívnych organizácií v krajine, k tomu dodáva: "Naši vládni predstavitelia zámerne skresľujú skutočnosť, boja sa zodpovednosti. V priestore, v ktorom aj naďalej zotrávajú rádioaktívne prvky, žijú stotisíce ľudí; vláda chce dosiahnuť, aby títo zostali tam, kde sú, napriek tomu, že schválila evakuačný plán. V roku 1990 sa z tejto oblasti presídlilo 70 tisíc a ďalších 140 tisíc ich má nasledovať v budúcnosti..." Avšak, celý program spomalila zlá, ba až katastrofálna ekonomická situácia Sovietskeho zväzu; v stavebnom priemysle vládne chaos, chýbajú finančné prostriedky na dokončenie bytov, do ktorých sa mali obyvatelia sťahovať, a tak tisíce Bielorusov zostáva aj naďalej v prostredí, zamorenom rádioaktivitou. "Vláda by chcela," pokračuje Genadij Gruševoj, "aby finančné prostriedky, určené na evakuáciu, mohla použiť na poľnohospodárske, či iné ekonomické účely."

A tak doktor Cade a detské, onkologické oddelenie, ktoré vedie, je odkázané na pomoc zvonku, najmä zo Západu. Genadij Gruševoj zabezpečil pre viac ako 12 tisíc detí liečenie v zahraničí a z darovaných prostriedkov nakúpil potrebné zariadenia na liečenie tých ďalších; pre zaujímavosť, čiernobylské deti podporuje celý rad organizácií a inštitúcií na Západe, z toho tristo len v samotnej Spolkovej republike Nemeckej.

Dnes, kedy svet už pozabúdol na čiernobylskú tragédiu, bojujú mnohé jej detské obeť o prežitie. Nevedia, odkiaľ prichádza pomoc, ale túto stále potrebujú. Zajtra, o mesiac, či o rok, kým ešte nie je celkom neskoro.

Neonacizmus v Nemecku...

cudzincom — členovia neonacistických strán proti nim organizujú demonštrácie a množia sa fyzické útoky. "Odhadujeme," hovorí vedúci kriminálneho oddelenia v Berlíne Bernd Wagner, "že toho času je približne 15 tisíc občanov príslušníkmi týchto extrémistických skupín, z toho približne dve tisíce poznáme menovite."

Zatiaľ čo počet neonacistických skupín v takzvanej starej Spolkovej republike Nemeckej, sa odhaduje na 69 a v porovnaní s rokom 1989 klesol o desať percent, v nových piatich republikách prudko stúpol. Spolkový minister vnútra Wolfgang Schäuble nedávno konštatoval, že "pravico-radikálna scéna v nových republikách je ďaleko nebezpečnejšia.

Neonacistická ideológia nachádza svoje uplatnenie najmä u mladých ľudí v piatich nových republikách, v ktorých sa ich počet pohybuje nad 50-tisíc. Nezamestnanosť, rastúce ceny, zvyšujúce sa nájomné a mnohé iné, sociálne ukazovatele spôsobujú, že tento trend sa môže aj naďalej stupňovať. "Súčasný stav," povedal Jens Reich, jeden z obhájcov ľudských práv v bývalej NDR, "sa podobá hospodárskej kríze v roku 1929, ktorú Hitler využil na agitáciu pre svoju stranu."

Starí a skúsení vodcovia, všetci stúpenci nacionálneho socializmu, vedia ako nato... Zhromažďujú okolo seba mladých ľudí, organizujú pravidelné stretnutia, na ktorých šíria myšlienky neonacizmu, poriadajú vychádzky do prírody a najmä — učia ako narábať so zbraňami. Za takýmto účelom sa stretávajú mladí ľudia v mládežníckom klube ESPE na predmestí Drážďan, v Berlíne, Eberswalde, Arnstade a v mnohých iných mestách. Tridsať z nich v máji minulého roku vtrhlo do ubytovne cudzincov a dvoch mužov vyhodilo z obloka... V samotných Drážďanoch je voči cudzincom nenávisť prakticky na dennom poriadku, množia sa útoky na, takzvaných, Gastarbeitrov, ich rodinných príslušníkov, ale obeťami teroru sú aj sovietske a židovské cintoríny.

Na prvý pohľad je tento stav o to viac prekvapujúci, že v bývalej NDR žije relatívne málo cudzincov, z celkového počtu obyvateľov iba jedno percento, čo predstavuje množstvo 120 tisíc; pre zaujímavosť, v Spolkovej republike Nemeckej je to viac ako 5 miliónov. "Nenávisť si priniesli obyvatelia bývalej NDR už so sebou," pokračuje Bernd Wagner. "Prejavuje sa v netolerantnosti voči iným osobám, inej kultúre, inému spôsobu života. A východonemecká polícia je takmer bezmocná, neraz sa obracia so žiadosťou o pomoc na západnú."

V skutočnosti nie je tento stav pre mnohých západných politikov nijakým prekvapením, extrémistické skupiny existovali už aj za bývalej NDR, avšak, nesmelo sa verejne o nich hovoriť. Ako ukazujú výsledky "Centrálneho inštitútu pre výskum mládeže" v Lipsku, v období zjednotenia dvoch nemeckých štátov sa priznali viac ako dve percentá mladých ľudí k pravicovému radikalizmu, väčšina z nich pochádza z robotníckych vrstiev, ktoré si chceli komunistickí predstavitelia získať. Po prvý raz sa na verejnosti prejavili v roku 1987, a to počas bohoslužieb v jednom židovskom kostole vo východnej zóne Berlína; tieto výtržnosti označili východní predstavitelia za "prenik západných teroristických skupín do socialistického štátu." Vyšetrovací spis pracovníkov polície, ktorí sa prípadom zaoberali, mal však iné označenie.

"Politický systém bývalej NDR bol nedemokratický," hovorí pracovník Centrálneho inštitútu pre výskum mládeže v Lipsku, Wolfgang Harmsen — "Mladí ľudia mali pocit útlaku, a tak sa začali formovať do rozličných pravicovo-radikálnych spolkov. Najčastejšie boli ich členmi deti z rodín spolupracovníkov STAZI, ale aj komunistických funkcionárov, napríklad, synovia jedného vysokého stranického funkcionára, dopisovateľ a APN a iní."

Pre neonacistov zo "starých", spolkových republík, sa ukázal nový, východný potenciál za veľmi prisľubný. Neonacista Michael Kuhnen z Cottbusu, okamžite nadviazal "Kameradschaft" s dvadsiatimi východnými, pravicovými radikalistami, od toho času stúpol ich počet na dvesto. Skor než Michael Kuhnen v roku 1991 zomrel na AIDS, menoval svojho nového nástupcu — Rakušana Gotfrieda Kussela. Avšak, to je len jedna z mnohých, extrémistických, neonacistických organizácií, ktorých počet v bývalej NDR až nebezpečne pribúda.

Začiatkom tohto roka má parlament Spolkovej republiky Nemeckej prijať viacero právnych noriem, zameraných na posilnenie ústavy nových, piatich republík; v rámci toho programu vzniknú nielen nové, vnútroministerké komisie pre prácu s mládežou, ale aj špeciálne skupiny, poverené sledovaním činnosti pravicových radikalov, ktorí musia počítat s prísnyimi trestami. "Iba vtedy," povedal ministerský predseda Manfred Stolpe, "keď sa politikovia a všetko obyvateľstvo zasadí za demokraciu, môžeme zastaviť šíriaci sa neonacizmus."

■ ANKARA, Turecko —

Druhý (v pořadí) muž v Libyi řekl minulé úterý, že Libye předá své občany, obžalované z výbuchu amerického a francouzského letadla, jestliže mezinárodní komise prozkoumá důkazy a požádá o vydání podezřelých. Major štábu Abdul-salam Jalloud, nejmocnější muž v radikálním severoafrickém státě po plk. Muommaru Ghadafim navrhl, aby generální tajemník OSN

Boutros Boutros-Ghali takovou komisi utvořil.

"Když takováto objektivní legální komise bude utvořena a požádá o ... (vydání), přijali bychom to."

Jalloud řekl, že Británie a Spojené státy obvinily dva tajné agenty Libye z prosincového (1988) výbuchu letadla Pan Am nad Lockerbie ve Skotsku, při němž zahynulo 270 lidí.

Milý Kájo,

díky za Tvůj dopis a vyříd' pozdravy Tvoji rodině a ostatním. Nastoupili jsme do Nového roku 1992 s neradostnými perspektivami; předvolební horečka u nás nastupuje, lid je nadále klamán, a přání nějakých kladných změn u nás nepředvídám, jelikož dosavadní mocní budoují kolem sebe neurvale barikády, aby na ně nikdo nemohl. Takže se nebude konat nic převratného, jen že to bude stát nás poplatníky hromadu peněz. Toto je můj politický úvod.

Nyní ale k věcem, které máme rozpracované a čas nám nedovolí, abychom je odkládali. Pokud se týče již zmíněné desky F.D. Roosevelta v parku, která nese jeho jméno, věc provedeme, ať jsou okolnosti jakékoliv. Když, tak to provedeme v úplné tichosti, což by celé myšlenky nebylo přínosem. Pokud se týče novinářské spolupráce K. Iši s Hlasatelem, musím Tě zarmoutit, jelikož Karel se všech svých představ vzdal, svoje noviny už nevydává, navíc má problémy s vlastním zaměstnáním a s novinami, vydávanými Městským úřadem nehodlá nikdo, ani já, spolupracovat. V územních regionech od Šumavy a severní Čechy již nastoupili vydavatelé z Německa a vysokým procentem akcií řídí nové noviny i u nás na Chomutovsku. Takže okresní noviny mají život jepičí a zřejmě zahynou. Jinak dostávám pravidelně Hlasatel. Nadále s kolegou Jiřím Nevokem posíláme další příspěvek. Kájo, posílám to přes Tebe, abys byl o všem informován. Jednal jsem také s městským úřadem a dělal jsem velmi překvapeného, když mi starosta Vaňas sdělil Tvůj pozdrav Kadani. Jinak p. Soudr. Dr. Klíma sedí na radnici a přes odvolání z funkce vykonává tuto "z pověření" dál. Uděláš si svůj obrázek jak to všechno chodí. V období vánočních svátků zde v Klášterci hostovali hokejisté (studenti) z USA a tak jsem zapůjčil svoji americkou vlajku, a měli radost, proto, že dosud na žádném utkání vlajka USA nebyla, a to navštívili celé západní Čechy.

Na Tvůj příjezd se těším, a pokud se to nepovede s tou deskou jinak, tak to uděláme sami. Protože se zmiňuješ, že Tvoje návštěva bude mít pracovní náplň, již nyní pomalu sháním materiály, které Ti poslouží k novinářské činnosti ve všech oblastech našeho života. Pokud se týká Tvoji účasti na zasedání městské rady, myslím, že to vyřídíme, až budeš přítomen. Mám za to, že materiálů pro americké noviny nasbíráš dost.

Kájo, končím svůj krátký dopis, všechny Vás pozdravuji, hlavně Tvoji rodinu a také jmenovitě p. Kučeru, ale i jiné.

Václav
hasič, Československo

NA DVOŘE VÉVODSKÉM

HISTORICKÝ OBRAZ

Hlasivce osamotněl.

„Návrh se mu líbí,“ myslil, „ale slavnost k počtu jeho manželky jej více zajímá.“ Vzpomněl na slova Kochanova: Dobrý pán, ale nám neporozumí. Jest pravda, co Holub vypravoval: Vévodkyni miluje jako novomanžel. S jakou zaníceností mluvil o té slavnosti! Tak byl zklamán a zase věří. Vévodkyně jest u něho zajisté všemocná a ta přeje Arnoldimu. Na ní snad závisí všechno. Třeba si ji naklonit, anebo bude-li nutno, i proti ní bojovat. Mocný to nepřítel, ale má slabou stránku. Snad tou oslavou ji smíří, anebo — tu se zarazil. Návrh pochází od Arnoldiho a ona jej podala vévodovi jen ke schválení; ale on ho přijal za svůj a jemu odevzdal. Co asi tomu řekne Arnoldi? Ta čísla, jimiž chtěl se vévodkyni zavděčit, odevzdána jemu — oh, vévoda nevědomky svého sekretáře pomstil. Proč jich nenechal Arnoldimu? Snad mu nedůvěřuje a to překvapení nechce svěřit?

Překvapí to vévodkyni a toho zpěváka především! Tu sáhl maně na náprsní kapsu, kdež papír zachřestil. To psaníčko ještě více!

XVII.

NÁMLUVY

Arnoldi dobře soudil; vašeň vrchnímu popletla hlavu. Po rozmluvě se Scheibovou se nikterak neupokojil. Nevěřil zcela své sestřenici, více však ho hnětlo, co poznovu od ní slyšel. Ten sekretář se s Eliškou zná a milují se. Teď konečně se po dlouhém čase sešli, a dále — Pomyslel-li na to, že by pak Eliška navždy jeho, Hlasivcova, všecka byla, téměř se mu zatmělo před očima.

Byl podrážděn.

Mnoho nespál, a když ráno zasvitlo, rozhodl se. Chladná rozvaha pominula. Chtěl vše rázem odbyť, aby se upokojil. Řekne Elišce — snad bude odpírat, ale musí svolit! Svatbu mohl by slavít, až by vrchnost odjela, ale na ten čas musí být aspoň ženicem, aby tomu sekretáři všecku cestu zatarasil.

Scheibová najisto myslila, že se Vrána brzo rozhodne.

Ač tušila, k čemu se odhodlá, přece neteř svou na to zcela nepřipravila. Byla příliš opatrná a pomýšlela na poslední kolečka. Nechtěla živou mocí, aby se bratranec oženil, bála se o své panství a postavení. Proto se jí Hlasivce stal velevítaným.

Eliška, jindy tak tichá a zamyšlená, z jitra po onom večeru, kterého se s Hlasivcem sešla, všecka byla změněna. Hleděla veselé a spokojeně, tichá radost zračila se v jejím vyjasněném lici.

Přijde! Očekávala Hlasivce tak netrpělivě. — Vtom paní Marta, blíže přisednuvši, hlasem tichým jí zvěstovala novinu, tak neočekávanou a neobyčejnou.

Pověděla, že se u nich mnoho změní, že už nezůstane tak v tichosti a sami, a to proto, poněvadž pan strýček se — ožení.

Eliška se podivila, ale tak jako na tetu na ni zpráva ta nepůsobila. Snad by to cizího člověka více zajímalo než ji. Nemilovala strýce, ba odlehčilo se jí vždy, když z domu odešel.

Zeptala se tety, koho sobě vyvolil a kdy bude svatba, ale na to jí paní Marta velmi neurčitě odpověděla.

Poté odešla do kuchyně.

Za chvíli vešel z druhého pokoje strýc a stanul u dveří.

Eliška, očekávajíc tetu, se zalekla. Chvilenu stál a mlčky na ni hleděl.

Už se přiblížil a usmívaje se hovor začíná.

Usedl naproti Elišce.

Začal opatrně, zdaleka. Za řeči nezacukalo jeho obočí ani jednou, jen oči někdy málo přimhouřil k laskavému úsměvu. Podotkl něco zkrátka o minulosti, připomenul, jak vždy jí přál, že vždycky na to myslil, aby jí jak náleží opatřil, aby byla šťastnou.

Eliška, majíc z počátku sklopeny oči, pozvedla nyní k němu udivený zrak. Nerozuměla mu, nevěděla,

kam míří. Snad chce, poněvadž se oženit hodlá, aby z domu odešla, aby nová paní nepřekážela. —

Vrchní, na okamžik umlknuv, jal se znova hovořit. Dnes mu šla slova nějak obtížně, ale víc a více blížil se k rozhodnému. Pověděl, že hodlá se brzo oženit.

„Snad ti teta pověděla?“

Eliška přisvědčila. Co chce? Proč jí vypravuje o svém úmyslu?

„Zdaž ti už ostatní pověděla?“

„Nic víc!“

Vrchní se zamlčel. Tedy nepověděla. Snad jí nechtěla vše najednou říci, připravujíc ji ponaáhlu. Ale nechtěl okolku, chtěl rozhodnutí. Byl už jednou na cestě, nevrátí se. A když dopověděl, byla mladá dívka ohromena. Návrh ten působil jako rána z čista jasna. Zůstala nehnuta, bez vlády, a všechno pomyšlení jako zaraženo tím strýčkovým slovem.

Jeho ženou!

Vrchní nečekal žádného radostného hnutí, žádného blahého zmatku a rozčilení; že by však návrh jeho tak neblaze působil, toho se nikdy nenadál.

Dotklo se ho to velice nemile.

Po chvíli zase začal.

„Nuže, Eliško?“

„Panc strýčku!“

„Jak jsi se rozhodla?“

Opět musil na odpověď čekat. Konečně uslyšel tiché, ale pevné:

„Nemohu.“

Vrchním to trhlo.

„Proč?“ ptal se prudčeji.

„Víte!“

„Sekretář?“

Mlčela, ale pak odpověděla.

To všecko očekával, ale z jejích úst zcela jinak to znělo a více působilo, než když včera mu to Scheibová pověděla. Přemohl se. Zdánlivě klidným hlasem jal se jí rozkládat, jakých výhod by nabyla.

Přiznal, že není mlád, ale vylíčil jí skvělé stránky postavení, jakého by nabyla. Neopominul jí doložit, že Hlasivce dosud ženiti se nemůže, že snad ještě kolik let uplyne, než by ji mohl učinit svou, že i kdyby se v úřadu svém udržel, nikdy příliš skvělého postavení se nedomůže.

Starý záletník ukázal především na věci, ženám vůbec lichotící: bohatství, lesk, nádheru, panství, a mluvil sladce, lichotivě přemlouval.

Ale když znova o slovo žádal, uslyšel jako prve zápornou odpověď.

Obočí jeho se prudce zachvělo, zrak jeho se hrozivě zaleskl. Byl všecek rozčilen.

„Neupustíš tedy od něho?“ ptal se přitlumeným hlasem.

„Nikdy.“

„Pak se rozloučíš se mnou,“ pravil hrozivě. Eliška rozuměla, co tím myslí, ale nezměnila své odpovědi.

V druhém pokoji ozvaly se hlasy.

Vrána vstal. Sotva že ještě dodal:

„Rozmyslí si,“ a již vstoupil do pokoje Hlasivce a za ním paní Scheibová.

Když vévoda byl z pracovny odešel, také Hlasivce, práci dokonav, odebral se odtud, a zamířil nato do bytu direktorova, kdež náhodou na chodbě s paní Martou se potkal.

Hlasivce, neočekávaje příliš laskavého přijetí, byl vlídností paní Scheibové nemálo překvapen a povzbuzen.

Když do prostředního pokoje vstoupili, prohodila jako mimochodem, přitom zvláště se usmívajíc:

„Máme tu dnes námluvy!“

Scheibová viděla prve, že pan bratranec do třetího vstoupil, kdež takou chvíli už prodléval, a hned také věděla, proč se tam odebral.

Hlasivce jí však nerozuměl, když se mu o námluvách zmínila; ale spatřiv vrchního a Elišku, porozuměl.

Eliška byla všecka rozechvěna, ale když spatřila svého ženicha, jako by veliká tíže s ní spadla.

Oddychla volně a radostným pohledem vítala Antonína.

Vrchní to zpozoroval; ale vévodského tajemníka, kterémuž nadto dle řeči všech pán jeho tolik přeje, nebylo radno urazit. Proto se přemáhal.

Usedli. Kdyby vrchní nebo Eliška měli hovor začít, bylo by trapné ticho nastalo. Ale tak udržovali hovor Hlasivce s paní Scheibovou.

Hlasivce téměř výhradně s paní tetou se bavil, snaže se i vrchního do hovoru zavést. Ten však jako by rozčít nemohl, a když pak Hařárek, uctivě zaklepav, ve dveřích se objevil, nesa pod pažďím svazek akt, vstal vrchní nápadně rychle a ochotně. Omluviv se, odešel do své pracovny.

Jako by dusné mračno zmizelo. Teď teprve odvažila

KONGRESMAN LIPINSKI

Berwyn, Ill. (The Life) — Kongresman Lipinski (D-Ill. - 5. District) otevřel kancelář pro svou kampaň na 2205 Ridgeland Ave. Úřední hodiny budou od 10 hodin ráno do 8 hodin večer od pondělka do pátku, a od 10 do 1 hod. odpoledne v sobotu, pro každého, kdo by chtěl dostat nápisy do výkladních skříní nebo do oken, knoflíky nebo různý jiný materiál k propagování kampaně Lipinského, který kandiduje v primárních volbách 17. března proti demokratickému kolegovi nyní v úřadě (incumbent), Marty Russo (v starém 3. distriktu), v novém třetím distriktu. Chcete-li se přihlásit za dobrovolníka-propagátora, zavolejte Raymonda Drishe nebo Louise Regana, tel. 788-3844.

■ PRAHA, Československo —

Stovky posmívajících se anarchistů a "skinheads" protestovalo proti obnovení balu vysoké společnosti a házeli na hosty shnilé ovoce. Demonstranti, kteří si stěžovali, že taková událost je příliš nákladná v době, kdy většina Čechoslováků musí šetřit, zablokovali hlavní vchod pražského historického Smetanova divadla, když v sobotu večer začínal Operní ples.

Ples skončil v neděli. Tato událost obnovila tradici společenských plesů, které se nekonaly během 40 let komunistické vlády, jež skončila v r. 1989 demokratickou revolucí.

"Lidé nechtějí utvoření nové šlechty, dávající na obdiv svá privilegia, zatímco žádají (prostý lid), aby si utahoval řemen," řekl mluvčí anarchistů Jakub Polák žurnalistům.

Ředitel divadla Karel Dragač řekl, že je absurdní považovat ples za extravagantní, protože výděleku se má použít na rekonstrukci divadla, jak hlásila agnatura ČSTK.

Žádají Klausovu hlavu!

Předseda mimoparlamentního sněmu (MPS) M. Kulhavý vyjádřil na tiskové besedě zásadní nesouhlas s uspořádáním referenda, protože je podle jeho názoru pokusem odsunout řádné parlamentní volby a zastíráním současné katastrofální situace našeho hospodářství. Vyhlášení referenda chápe jako další důkaz neschopnosti parlamentu, který není s to, schválit novou ústavu. Pokud jde o státoprávní uspořádání, mimoparlamentní sněm podporuje spolkový systém a usiluje o začlenění Podkarpatské Rusi do ČSFR. Představitel MPS rovněž zveřejnil výzvu poslancům, aby neprodleně vytvořili parlamentní komisi, jež by přezkoumala legálnost nabytí majetku ODS, ODA, OH, VPN a HZDS. Předseda Demokratické strany Československa, která je součástí MPS, mj. přednesl návrh na odvolání ministra financí V. Klause a na zahájení trestního stíhání za radikální pokles životní úrovně většiny obyvatel našeho státu.

Nade všechny však vynikal Tobiáš Podhájský, regenschori a varhaník. Vypadal dnes jako mihulka, vymydlen, vyparáděn jako na slavnost, jakouž představení „Don Juan“ i bylo. Na „slavnostovém“ hřebíčkovém jeho kabátě nebylo ani poskvrnky a pod kulatou bradu dnes mu jeho „drahocenná manželka“, jak ji někdy, chtěje jí zaladit, říkal, sama, bez pobízení uvázala bílý šátek v uměléou kličku.

Stál s některými kolegy živě hovoře a zhusta se ze své i cizí tabatěrky posilňoval. Několikrát mrkl k oponě, kdež Mařenka dnes i Josífek měli vystoupit, a zase ohlédl se po sedadlech i lóžích. Všude hojnost, nadbytek světla; vévodská lóže krásnými draperiemi ozdobena, úřednictvo zámecké, pan purkmistr a několik konšelů, k představení vévodou pozvaných, všichni v slavnostním oděvu a v lesklých uniformách.

„Vidíte,“ pravil ke svým známým, „tohle to také mnoho dělá. Myslím, když je všechno tak slavné a nádherné, když člověk ví, že všichni poslouchají, vjede to člověku do ruky, a jinak se to po strunách jezdí, než když člověk klukům musí přehrávat:

Když se sevcí ženili —

viďte, Zelinko?“

Učitelův mládenec by byl zase raději viděl, kdyby tak kapelník řekl: „Nechte toho, dnes nebude představení.“

Josef Kořínek seděl na židli všecek zamyšlený. Co to na něj navěsili!

Zpíval ve sboru a přistrojili ho za španělského venkovana. Díval se na svou krátkou sametovou kazajku s krátkými uzounkými rukávy, na své nepřilíš kulaté nohy, jež v nohavicích, skoro tak jako rukáv širokých, nad obyčej se mu prodloužily. Natáhl je před sebe, divil se té nápadné délce, vstal a zase usedl, přemýšleje, jak šat člověka změnit. Toť mu nohy zrovna skokem narostly!

Z protějších kulis vystoupil skvělý, krásný pán, španělský rytíř Don Oktavio, ženich Donny Anny, dcery guvernéra sevillského. Jaká krásná postava! Jak nádherný ten k tělu přiléhající hedvábný a sametový šat, zářící zlatem a lesklými cetskami! Premovaný pláštík volně splývá mu s ramene a po boku leskne se rukojeť lehkého kordu. Jak pěkně se mu dlouhá péra na kloboučku houpají, jak lehounce a pyšně si vykračuje ten pán s tou krásnou tváří!

Prisám, toť Arnoldi!

Josífek nemohl ho hned ani poznat; najednou ale sebou prudce trhl a stáhl nohy pod židli. Don Oktavio, — Arnoldi — šel kolem; oh, dobře to Josífek viděl, jak se ten zpěvák po něm ohlédl a tak divně se usmál.

Mladý podučitel se rozpálil hněvem. Ke všemu ještě výsměch!

Znovu se zamyslel a nevěšal si, jak kolem zpěváci a zpěvačky, sólisté i ze sboru, již přistrojení neb k šatně spěchající, přecházeli, jak pomahači jeviště připravovali, a jak tam před oponou se ozývaly rozmanité zvuky laděných nástrojů v divné směsici, za šumu přicházejícího a usedajícího obecnstva. Nebylo mu volno. Mařenku prve zahlédl, ale mluvit s ní nebylo možná. Hněvá-li se opravdu? Bude-li pak možná s ní promluvit? Tu jej klepl někdo na rameno.

Pokračování ve čtvrtek

se Eliška směle k Antonínovi vzhlednout.

„Milostivá paní, zde?“ ptal se rychle.

Scheibová, porozuměvši, kynula hlavou.

Tedy tušil dobře. Zde byly námluvy!

Zrak jeho setkal se s Eliščiným. Jak by se byl rád dále tázal, jak rád několik povzbuzujících slov své nevěstě řekl, než, ačkoli se mu zdálo, že paní Scheibová tak nesmýšlí jako vrchní, neodvážil se.

Brzy vrátil se vrchní a zanedlouho poroučel se Hlasivce. Když Scheibové dvorně se ukláněl, podala mu ruku a zvala jej k opětné návštěvě, při čemž obojí páně direktorovo značně se pohnulo.

Jsa potom se sestřenicí samotén, vytýkal jí dost přísně zbytečnou laskavost k tomu tajemníkovi.

„Prosím vás,“ odvětila s úsměvem, „vím co se sluší! Jeho Výsosti sekretář!“

Dveře do pracovní vedoucí hlučně zapadly a za nimi zmizel Vrána.

„Oh, takových bouřek bude asi více!“ pomyslela paní Marta, a stanuvši potom v třetím pokoji u zamyšlené neteře, vyrušila ji z myšlenek.

„Teď znáš už, Eliško, nevěstu?“

Dívka smutně se usmávl, kynula hlavou.

„A bude brzo svatba?“

„Nikdy!“

„Ani s Hlasivcem?“

Eliška vyskočivši objala prudce svou tetu.

Odpoledne seděl Hlasivce s Holubem ve svém pokoji a vypravoval mu, co se událo. Zmínil se o plánu, s jakým na zámek přišel, a vylíčil mu návrh, který byl vévodovi podal, doložil:

„Vévoda by souhlasil, a kdyby nebylo jiných, snad co nevidět by vydán byl patent, jímž všichni poddaní roboty se zbavují. Jsem přesvědčen, že vrchní bude proti tomu, a teď spíše, poněvadž jsem jeho sokem.“

„Ostatní přidají se k němu a bude jich nemálo,“ pravil vážně Holub. „Především varuj se Arnoldiho. Zaslých jsem něco z jeho řeči, z nichž patrno, že tě všemožně hledí vytisknout, a je skoro jist, že se mu to podaří.“

„O něj by nebylo.“

„Ale vévodkyně!“

„Tak jest. Všichni se spojí a budou u ní hledat záštitu.“

„Ona mu přeje, toť skoro veřejným tajemstvím. Aspoň mají tí lidé u dvora bystrý zrak a pozorují dobře.“

„Nebude-li Arnoldiho, nebude se o záležitosti vévody starat.“

„Jest třeba vévodkyni si naklonit.“

„Anebo toho milána nemožným učinit. Jest tomu tak, o velikých věcech rozhodují malichernosti.“

„Oh, ženské sukně! A jak to psaní?“

„Přečetl jsem, ale nejsem jist. Až jaké zprávy z Prahy přijdou. Jeden z nás padne. Udržím-li se, zvítězím. Mnoho v tu slavnost doufám.“

„Jen aby ti neškodila! Arnoldi nezapomene, buď na všechno připraven!“

„Vévoda mi to odevzdal. Buď jak buď. Pozejtří pojedou snad do Ratibořic, abych si místo prohlédl.“

„A ty, příteli, všiměj si zvláště toho Taliána. Zejtra je opera!“

XVIII.

DON JUAN

Nastal čas, kdy mělo slavné dílo Mozartovo „Don Juan“, pro Pražany skládané, i na vévodském divadle na zámku Náchodském býti provozováno. Bylo to něco neobyčejného a vzácného, a nadto prvé představení té doby, kterou vévodský dvůr na Náchodě trval. Přípravy byly hojné, zkoušky zvláště četné.

Všichni očekávali toužebně večer, jedni pro hudbu a představení samo, druzí, aby uviděli vévodský dvůr v plné nádheře, a opět jiní pro jiné osobní příčiny.

Vévoda sám těšil se velice. Vévodkyni se značně ulevilo.

Zdálo se, že od té chvíle, co Petr chorou manželku svou navštívil, mezi nimi úplně se vyjasnilo.

Vévodkyně byla zase laskavou, milování hodnou manželkou, a vévoda byl spokojen. Netušil ani, co manželku jeho tak změnilo, netušil, že ho chce ukonejšit, uchlácholit, aby sama tím více bezpečnosti požívala.

Nastal večer.

Na zámku bylo neobyčejně živo. Všichni směřovali k budově nad prostřední branou hojně osvětlené. Divadlo poněnáhu se plnilo, jen lóže byly dosud prázdné. Na jevišti a v šatně bylo hlučno. Orkestr se už sešel; kapelník, hudebníci vévodští a mnozí učitelé, kteří za oněch časů byli všichni dobrými hudebníky.

Český národní hřbitov v Chicagu

již přes 100 let dobře slouží potřebám československé krajanské veřejnosti v Chicagu a okolí.

Pohřbívání do země, zehem a do krypt MASA - RYKOVA MAUZOLEA s křídly dr. Ed. Beneše a gen. M. R. Štefánika.

Obstaráme letní i zimní zdobené hrobů, jakož i bronzové náhrobní tabulky, kamenné pomníky a ostatní potřeby a služby spojené s údržbou.

Tel. 788-8442, 539-8442
5255 No. Pulaski Rd.
CHICAGO, IL. 60630

Poslouchajte náš rádiový program každou neděli v 9 hodin ráno na WCEV 1450

Alexandre Bennigsen:

INDICKÝ OCEÁN — ANEBO KASPICKÉ MOŘE

(Sovětská Střední Asie 1953-1986)

(Referát byl přednesen na kolokviu Výzkumného a studijního střediska o Afganistanu (CEREDAF) v Paříži v listopadu 1986. Časový odstup nic nemění na jeho přesnosti a proto jsme se rozhodli ho uveřejnit).

Moje analýza se týká let 1953 až 1986, protože rok 1953, rok Stalinovy smrti, skutečně znamená začátek nové éry, alespoň pro Střední Asii.

Především bych chtěl připomenout, že sovětskou Střední Asii odděluje od Afganistanu a Iránu dlouhá hranice zcela umělá a snadno překročitelná. V naší době ji už žádná železná opona nechrání před rozhlasovým vysíláním, kazetami a videokazetami. Proto všechno to, co se odehrává v Afganistanu (a také v Iránu) má své nutné důsledky v životě muslimů ve Střední Asii, a rovněž naopak vývoj v sovětském Turkestánu přímo nebo nepřímo ovlivňuje průběh války v Afganistanu. Od roku 1953 se ve Střední Asii změnilo mnohé, ale především nastala výměna generací. To vypadá jako samozřejmost, ale ve Střední Asii má výměna generací svůj zcela specifický význam. Tamní domorodá elita roku 1953, narozená před Říjnovou revolucí v r.1917, poznala všechny hrůzy stalinské éry: zničení Basmačů koncem dvacátých let a jeho násiedky, genocidu kazašského lidu (více než půldruhého miliónu mrtvých v polovině třicátých let), fyzickou likvidaci celé předrevoluční intelektuální elity, zničení (neúplné) všech islámských náboženských zařízení v průběhu let 1928 až 1939, a za poslední světové války, v letech 1942-1943, genocidu, rovněž nedokončenou, více než půldruha miliónu muslimských horalů deportovaných ze severního Kavkazu. Generace, která rozhodla v roce 1953, byla poddajná úřadům a strašně traumatizovaná - měla strach z Rusů. Tehdy, mezi léty 1928 a 1945, div že celá muslimská populace nezmizela z mapy světa. Přinejmenším se na to právě tka dívali muslimští intelektuálové, kteří to přežili. Ale přežili - a domorodá elita roku 1986, která je u moci nebo spíše příležitostně v přední moci (protože skutečná moc ještě patří jenom Rusům), už toto trauma nezná. Je příliš mladá, aby si pamatovala předválečné tragedie, nebojí se Rusů a věří, ať důvodně nebo bezdůvodně, že genocidy stalinské éry se už nemohou opakovat.

Dnešní domorodá elita se může zdát více sovětizovaná (na povrch je snad k nerozeznání od Rusů), ale ve skutečnosti je mnohem víc zainteresována o vlastní národní minulost, mimo jiné i o islám jako náboženství předků, které je právě proto dokonce i nevěřícími považováno za posvátné a nedotknutelné. Tato elita se cítí mnohem blíže zahraničnímu muslimskému světu a především Afganistanu.

Mezi činiteli, které se vyvinuly ve Střední Asii za posledních třicet let a které jsou schopny ovlivnit osud Afganistanu, je potřeba zdůraznit na jedné straně smělou a spekulativní iniciativu sovětské moci a na druhé straně tři prvky pozvolného vývoje, které sovětská moc nedokázala ovládnout:

Jedná se tu především o to, co bychom mohli nazvat ISLÁMSKOU STRATEGIÍ vypracovanou za Brežněva (pravděpodobně tehdejší šéfem KGB Andropovem), již 1968, a definitivně prosazenou kolem roku 1974. Spočívá v systematickém využívání nejen muslimské náboženské hierarchie ze SSSR, tj. čtyř muftí a jejich náměstků, kteří jsou ovšem prominentními členy sovětské NOMENKLATURY, ale také autentických ulema (tj. islámských učenců či duchovních, -pozn. red.). Byli Kremlm považováni za skutečné partnery a spojence a nikoli jen za pouhé agenty, a to s ohledem na dvojitý cíl:

vnitřní: garantovat loyaltitu věřících vůči režimu,

vnější: nabízet zahraničnímu muslimskému světu, a hlavně konzervativním a prozápadním muslimským zemím (jako např. Saúdské Arábii, Jordánsku a Maroku) obraz SSSR jako "muslimské velmoci" (a nikoli pouze "SSSR-přítel islámu").

Tato zahraniční propaganda, otrocky napodobovaná Kábulem, byla a ještě je, korunována vynikajícím úspěchem: *Jestliže je afgánská válka v islámském světě prakticky zapomenuta, vděčí za to SSSR především zásahům svých muftí.*

Celková analýza "islámské strategie" překračuje rámec našeho dnešního pojednání, ale stojí za zmínku, že jejího prvního cíle, získat záruku loyálnosti věřících vůči sovětskému režimu, určitě nebylo dosaženo, a to proto, že oficiální hierarchie má jen minimální autoritu mezi místním obyvatelstvem a že její kontrola nad ním je zpochybňována "paralelním islámem", súfickým a fundamentalistických, nepřátelským ke komunismu a Rusům.

Naproti tomu v zahraniční propagandě je úspěch této strategie tím větší, že tvrzením sovětských (a krátce na to i afgánských) muftí nečelí žádná kontra-propaganda ani ze strany neznalého a lhostejného Západu ani ze strany muslimských zemí, které z různých důvodů akceptují "pravidla hry" a chovají se k sovětským muftím, jako kdyby to byli oprávnění partneři.

Pokud se týče dlouhodobého vývoje ve Střední Asii v posledních třiceti letech, je charakterizován třemi faktory

nepříznivými pro Moskvu a tudíž příznivými pro afgánskou věc - faktory, jejichž zvládnutí není v moci sovětských úřadů. Jsou to:

- demografická exploze muslimského obyvatelstva SSSR, především středoasijských národů,

- znovuzkříšení islámu po padesáti letech a jeho vynoření bezmála v plném světle, a to především v jeho podobě fundamentalistické,

- faktické zmizení železné opony, která kdysi izolovala a chránila Střední Asii, a v důsledku toho objevení zahraničního muslimského světa sovětskými muslimy.

Prudký demografický růst muslimské populace doprovázený jen velice pomalým vzrůstem obyvatelstva slovanského (Rusů a Ukrajinců) je dobře známou skutečností, kterou studují a komentují sami sovětské odborníci. Připomeňme, že mezi lety 1970 a 1979 činil přírůstek ruského obyvatelstva 6,5%, turkmenského 33%, uzbeckého 35% a tádžického 36%.

Dnes je v SSSR podle nejopatrnějších odhadů více než 50 miliónů muslimů a na konci století jich bude 70 až 75 miliónů. Takže jeden sovětský občan ze čtyř bude muslim, jeden z pěti bude patřit k některé z národností turkské skupiny.

Demografický vzrůst muslimů jistě sám o sobě nestačí zpochybnit politickou nadvládu Rusů v celém Svazu, ani významně ohrozit jeho stabilitu. Bylo by omylem představovat si, že se sovětské impérium už rozkládá nebo že to co nevidět začne, jak nás o tom někteří žurnalisté chtějí přesvědčit. Skutečné nebezpečí pro Sověty je však jinde. Spočívá v tom, co bychom mohli nazvat autochtonizací celých jižních oblastí SSSR, Kavkazu a Střední Asie. Je to zcela nový fenomén, ale vyplývá ze statistik již docela zřetelně.

Zjednodušeně bychom mohli tento vývoj shrnout následovně: Střední Asie, tato napolo pouštní oblast s omezenými zdroji vody, je dnes obývána 40 milióny obyvatel, z nichž asi čtvrtina je nemuslimská - nedávno přistěhovalí Rusové. Tato oblast je téměř přelidněná. Jenže se uvádí: že koncem minulého století tam žilo 60 miliónů. Až doposud se nezdařil žádný z projektů, jejichž cílem bylo nějak řešit problém přelidnění Střední Asie. Zastavila se ovšem imigrace Rusů do této oblasti - ale domorodé muslimské obyvatelstvo tvrdohlavě odmítá stěhovat se do evropského Ruska nebo na Sibiř. Industrializace této strategicky příliš zranitelné oblasti nepřipadá v úvahu a zcela nedávno Moskva definitivně zamítla grandiózní projekt obrácení sibiřských řek, který měl ze Střední Asie udělat bohatou zalidněnou oblast.

Pokračování na str. 9

Svatopluk Čech

Nevěřme nikomu!

Nevěřme nikomu na světě živém,
nemáme jednoho přítele tam,
starý boj za každým skrývá se mírem,
soucit a přízeň jsou falešný klam,

nevěřme radě ni chvále ni haně,
nevěřme pocelu, stisknutí dlaně,
nevěřme ničemu — všechno je manv.

Jde-li kdo s pozdravem k našemu domu,
zre-li nás úsměcně pod vlastní krov,
nevěřme nástraze lahodných slov,

Takže, pod tlakem demografickým (a také psychologickým) - jsou to Rusové, kdo začíná opouštět Střední Asii. V důsledku toho se jižní pohraniční území SSSR stávají více "muslimskými" a více "domorodými". Počet Rusů je tam stále nižší, a jestli ten pohyb bude pokračovat, stanou se tam nepatrnou menšinou. Důsledky toho se už pocítují: domorodé kádry mají větší přístup k moci (na místní úrovni!), je konec s nadějami na etnické promíšení Rusů a muslimů a tím na výrobu "sovětského člověka", nastává návrat k muslimskému způsobu života, a posléze a především - náboženská obroda.

Návrat k islámu tento druhý fenomén poststalinické epochy, je pozorovatelný především na obou okrajích žebříčku domorodé společnosti: v lidových masách a mezi sovětskou elitou. Dosah tohoto faktu je ovšem minimalizován, většinou je vykládán jako obyčejný přechodný incident - jistě nepříjemný, ale překonatelný lepší propagandou a agitací. Náboženská obroda je příznak typický pro všechna území Sovětského svazu; projevuje se stejně tak u křesťanů pravoslavných i katolických jako u buddhistů, židů a muslimů. Není ani vyvolán ani manipulován ze zahraničí, jak to tvrdí sovětská propaganda. Je snadno pochopitelný: vysvětluje ho vulgárnost a duševní a spirituální chudoba oficiálního ateismu. Avšak u muslimů je návrat k islámu ještě významnější. U nich byl náboženský moment vždy neodlučně spojen s národním, takže náboženské probuzení znamená současně vzestup uvědomění národního. Vyjadřuje také porozumění, že "my muslimové" jsme něco jiného než "oni - Rusové", jsme něco "jím" čelícího, takže také naopak, "my jsme bližší duchovně i politicky našim afgánským sousedům, které Rusové právě masakrují". Náboženská obroda ovšem ještě neohrožuje stabilitu sovětského impéria ve Střední Asii. Avšak dlouhodobě, ba dokonce i z hlediska "středních termínů" má v sobě neblahé aspekty. Podle všech informací, které se k nám dostávají, je to islám konzervativní a integritický, a nikoli reformní a liberální, co přitahuje nejvíce. Náboženské probuzení není pouhou "přechodnou módou", kterou by bylo snadno lokalizovat a likvidovat. Má hluboké historické kořeny a dokonce silnou organizační základnu, představovanou súfickými bratrstvy (tariqa), které sovětská policie nikdy není schopna infiltrovat. Toto probuzení je fenomén národní, domorodý, navazující na mnohé dávno "svaté války" vedené ve Střední Asii a na Kavkaze proti nevěřícím Rusům a Sovětům. Tento fenomén nebyl vyvolán ze zahraničí, ale není žádných pochyb o tom, že události, odehrávající se za hranicemi, ho budou prohlubovat a urychlovat už tím, že dokazují mobilizační a organizační převahu islámských politických hnutí v Afganistanu a Iránu nad místními komunistickými stranami. Prá-

vě tak je afgánská válka chápána ve Střední Asii.

Znovuobjevení zahraničního muslimského světa (společenství věřících) a nové porozumění, že "my muslimové v SSSR jsme jeho částí" je logickým a nevyhnutelným důsledkem technického pokroku.

Není už železné opony. Rozhlasové vysílání z celého světa, kazety, ba dokonce podzemní literatura, procházejí dnes hranicí jako řebetem. A zejména průběh afgánské války je ve Střední Asii dobře znám a sledován s nadšením.

Dokonce podle příznání úřadů jsou KGB a Agitrop zaplaveny a neschopné čelit přílivu informací, přicházejících z vně. Aby se správně docenil možný destabilizační efekt této skutečnosti, je potřebí si uvědomit, že muslimské obyvatelstvo SSSR (které vždy patřilo mezi politicky a intelektuálně nejpokročilejší v celém islámském světě) žilo po půl století v úplném odříznutí od zbytků světa, vydáno otupujícím vlivu ruského marx-leninismu. Dnes má Střední Asie žízeň po novém. Všechno co přichází z vně, s podmínkou, že se to vztahuje tak či onak k islámu, má půvab novosti a je přijímáno hltavě, především jsou-li to myšlenky oponující oficiálnímu marxismu. Střední Asie se stala oblastí velice zranitelnou působením ze vně.

Mezi nejdůležitější, nejdalekosáhlejší důsledky tohoto psychologického znovuzařazení středoasijských muslimů do muslimského světa patří na prvním místě změna v pojetí národní totožnosti muslimských populací. Dnes se už nespokojují s tím, že by řekli "já jsem Uzbek" (nebo "Tatar" či "Turkmen"), ba ani "já jsem Turkestánek" či "Turk"... Stále víc a víc je slyšet "já jsem muslim", tak jako před revolucí. A jako důsledek tohoto vývoje nabývá solidarita s bojujícími Afgánci zabarvení víc a víc náboženské a nikoli už, jako v roce 1980, jen čistě etnické.

Takové jsou zcela běžné, afgánské vlivy na Střední Asii. Sovětské muslimové je přijímají jako dvojité destabilizační poselství:

- islámské organizace jsou dynamičtější, bojeschopnější, výkonnější než komunistická strana,

- Sovětská armáda, prohlašující se za nejlepší na světě, není schopna vyhrát nad několika špatně vyzbrojenými tlupami.

Přičteno k pocitu estetické, sociální a duchovní nadřazenosti islámu nad marxismem, je toto dvojí poselství hlasem naděje: odboj proti Rusům je možný ...

Je potřebí se rovněž tázat, jak mohou nebo by mohli sovětské muslimové ovlivňovat válku v Afganistanu.

Na Západě ovšem často slyšíme říkat: "Je to sedm roku, co trvá válka v Afganistanu, a není vidět ani sebemenší pozdvižení, ani nejmenší protest ve Střední Asii ve prospěch jejich afgánských souvěrců. Kde je tady ta proslulá islámská solidarita?"

Jistěže: v daném momentě je pomoc středoasijských muslimů mudžahedínům především "pasivní". Ale dokonce i jako pasivní má ohromný význam.

Všichni si vzpomínáme, že od března až dubna 1980 byly sovětské jednotky, které čítaly vysoké procento Turkestánců (až 40%), z Afganistanu staženy a nahrazeny jednotkami složenými výhradně z Rusů a jiných nemuslimů. Dezerce muslimských vojáků ze Střední Asie byly pro to hlavním důvodem. Dnes je jen velmi málo Turkestánců a Kavkazanů v sovětských bojových jednotkách. Jejich odmítnutí bojovat proti souvěrcům zabránilo Sovětům vydávat afgánskou válku za jakousi vnitřní mezi-muslimskou záležitost, za jakousi "občanskou válku". Díky jim vyvstává dnes afgánská válka především taková, jaká skutečně je: jako genocida prováděná imperialistickou a koloniální velmocí.

Kromě tohoto "pasivního" příspěvku k afgánskému boji začínáme také, hlavně od roku 1984, pozorovat první "aktivní", jako např. to, že se (poprvé od revoluce) objevil muslimský samozdat. Jedná se nejčastěji o opisování propagandistických brožur, vydávaných v ruštině afgánskou Rezistencí v Pěšavaru. V jižním Uzbekistanu se konaly v dubnu 1984 manifestace na podporu mudžahedínů, které byly tvrdě potlačeny sovětskou armádou. A konečně jsou zaznamenány případy, zatím sice jen jednotlivé, ale příznačné, že sovětské Turkestánci přecházejí hranici, aby vstoupili do řad afgánských mudžahedínů. A to se jedná o mladé lidi, komсомolce, případně i členy komunistické strany....tedy představitele té mladé a zdánlivě sovětizované elity, s níž Moskva nejvíce počítala ve snaze zajistit si budoucnost.

Závěrem lze tedy říci, že je pravděpodobné, že vývoj započatý v roce 1980, kdy se mezi sovětskými muslimy probudily city solidarity s bojujícími Afgánci, bude pokračovat a bude mít mezi jiným za následek pomalé, ale trvalé zhoršování ovzduší xenofobie, které již dnes charakterizuje vztahy mezi muslimským autochtobním obyvatelstvem a Rusy ve Střední Asii. Není vyloučeno, že tato xenofobie se v budoucnu stane tak silnou, že ovlivní politickou strategii Moskvy v Afganistanu.

Nakonec bych chtěl vyjádřit naději, že Západ, který se tak málo podílí na boji afgánského lidu, dokáže pochopit, jaké eso má ve Střední Asii ve hře. Znesnadňováním postavení Rusů v jejich vlastní kolonii může Západ Moskvě zabraňovat, aby se pouštěla do dobytelských dobrodružství v muslimském světě.

(Přeloženo z francouzského výtahu, otištěného v dokumentaci, uspořádané Evropskou humanitní koordinací pro Afganistan: Afgánský zápisník 2, Paříž 1987).

Nevěřme nikomu!

nečeříme slibům ni přísahám sealyňav
slavně nechť hlaholí nad stolcem zlatým,
ruce nechť královské píší je o křov

Věřme jen sobě, své práci a píli,
věřme jen sealemu nadšení v nás,
věřme jen vítězství slovanské síly,

která si podepře krajní tv krásy,
věřme, že národ náš, veliká Pláva
s korouhvi lidskosti za slíben práva
dobude korunu celebných krás!

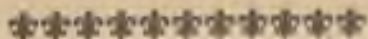

Čistím koberce

a čalouněný nábytek. Volejte kdykoliv, Chris - (708) 863-4113.

VŘELE DOPORUČUJI vyčistit koberce a čalouněný nábytek od výše uvedeného Chris. Několikrát mi čistil koberce a též restaurant Plaza, jehož jsem býval majitelem.

— Zdeněk Kresl

IJK TRANSLATION SERVICE

z češtiny do angličtiny
a naopak

I. J. Kovar

P.O. Box 313

Riverside, IL. 60546

or call (708) 442-7115

HLEDÁ SE BYT

Čechoslovák hledá levné ubytování v Berwynu. Může to být třeba i jedna místnost v basementu. Volejte 1-312-248-3031.

Kde možno koupit HLASATEL:

- Austin a Čermák Rd. Cicero — stánek
- Prague Sausage 6312 W. Čermák Rd., Berwyn Pouze nedělní
- Minařík Bakery 5832 W. Čermák Rd., Cicero Pouze nedělní
- Redakce Hlasatele 6426 W. Čermák Rd., Berwyn
- Fred Pancner 6514 W. Čermák Rd., Berwyn
- Roh Oak Park & Čermák Rd. Berwyn — stánek
- 26th & Ridgeland Berwyn, stánek — nedělní
- Čermák Rd. & Ridgeland Berwyn, stánek — nedělní
- Čermák Rd. & East Ave. Berwyn — stánek
- V New Yorku: Candy Store 1437 - 1st Ave., New York, NY

MIKI SPIGL

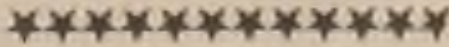
Cermak Road Realty
6226 zap. Cermak tř.
Berwyn, Ill.
č. tel.: 484-4800

WESTCHESTER

Překrásný, dvourodinný (plus pro rodiče), na zakázku stavěný dům, 7 — 7 plus, 3 ložnice, balkon a obrovské kuchyně.

STICKNEY

Dům pro osm rodin: 4 byty dvouložnicové a 4 jednoložnicové. S 20% procentní zálohou, dům se splácí sám. Volejte o informace.

Help wanted

Restaurant

There's more to
Foodservice at A R A
BAKER

ARA Services, the nation's largest and most respected contract food service company, currently has an opening for a Baker in our Campus Dining Division. This position requires a minimum of 5 years high volume baking experience. Salary commensurate with experience.

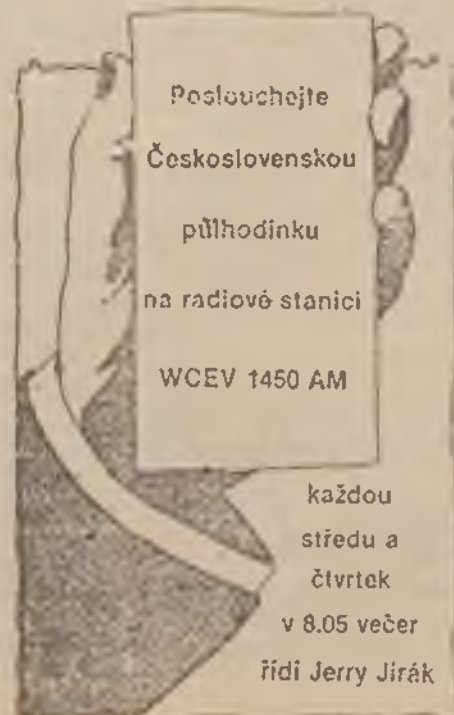
Good benefits package. Interested and qualified candidates should apply in person Mon.-Fri. between 2-5pm or send resume to (NO PHONE CALLS PLEASE): ARA Services, University of Chicago, Burton Judson Courts, 6025 S. Ellis, Chicago, IL., 60637. EOE.

HELP WANTED

Ženu na pečení koláčků a děláni knedlíků, zavolejte Jackie nebo John — tel. 708-960-0078. Dobře platíme.

LEGAL NOTICES

NOTICE IS HEREBY given, pursuant to "An Act in relation to the use of an Assumed Name in the conduct or transaction of Business in the State," as amended, that a certification was filed by the undersigned with the County Clerk of Cook County, File No. D006186 on the Jan 23, 1992 under the Assumed Name of Dor Realty with the place of business located at 4471 N. Elston Ave, Chicago, IL 60630. The true name and residence address of owner is: Don W. Kim, 5741 N. Kimball, Chicago, IL 60659.

Poslouchejte
Československou
půlhodinku
na radiové stanici
WCEV 1450 AM

každou
středu a
čtvrtek
v 8.05 večer
řídí Jerry Jiráč

Coming to Florida?

Call — Dr. VLADIMIR HUCKO
for all your real estate needs,
or write — SPRING HILL REALTY, INC.
13715 Linden Dr., Suite 1,
Spring Hill, FL 34609

(904) 683-2251 (904) 754-1195 (eve.)

“Žiadam od vás satisfákciiu!”

RFE

Toto krič jeden muž na druhého a jeho rukavica putuje k nohám protivníka. Nasleduje dohovor o sekundantoch, voľba zbraní a času súboja. Táto scéna, čo ako pôsobiaci románovo, bola v minulých storočiach takmer na dennom poriadku; bojovalo, či “duelovalo” sa kvôli peniazom, manželským škriepkam, milenkám, ale najmä za česť.

Až do tridsiatych rokov nášho storočia sa pripisoval súbojom veľký význam — nevyzvať človeka, ktorý sa dotkol cti toho druhého, na “duel”, bola spoločenská poprava. Len v samotnom Nemecku sa v priebehu niekoľkých rokov uskutočnilo 4 222 súbojov; ten prvý sa — vraj - odohral v Izraeli medzi Dávidom a Goliašom. V súbojoch vynikali najmä Rimania; už výchova ich detí sa uberala smerom, ktorý predpokladal, že sa dieťa — Riman o krátky čas postaví zoči voči súperovi.

Omyl, ak by si niekto myslel, že súboje boli len mužskou záležitosťou. Napríklad, v niektorých škandinávskych krajinách museli manželky, isté si neverou manžela, vyzvať sokyňu na súboj, a takto vrátiť rodine česť. Ale, nie vždy to boli iba manželky. V 17. storočí sa medzi sebou, s mečami v rukách, pobili dve kurtizány a sice o kardinála Richelieu. Údajne išlo o taký úchvatný boj, že sa ho maliar Pierre Bondard rozhodol zaznamenať na plátno.

Celkove sa dá povedať, že súboje v 17. storočí len tak prekvitali, a to napriek vláde absolutizmu, ktorý ich zakazoval. Ale, ako sa hovorí — zakázané ovocie najlepšie chutí... a najviac chutilo Francúzom. Azda nebolo ranného svitu, aby sa kdesi na okraji Boulonského leska nebojovalo, aby sa v mene kráľa, či kráľovnej neprelievala krv. Desiatky takýchto súbojov opísal Alexander Dumas, on sám mal tiež jeden.

Súboje mala aj vysoká šľachta v Lichtenštajnsku. V istý deň nastúpili proti sebe kňažná Paulína von Metternichová a gróška Kielmanseggová. Dôvod? Muži, vlastne iba jeden. V rade prominentných duelantov patrí “čestné” miesto Wilhelmovi von Humboltovi, Heinrichovi Heinemu, Ottovi von Bismarkovi, ale aj otcovi sociálnych demokratov Ferdinandovi Lassalovi a mnohým iným. Jeden z najslavnejších súbojov, ktorý písal dejiny, mal ruský básnik Puškin. Lermontov vtedy napísal: “Básnik je mŕtvy, padol ako otrok cti...”

Začiatkom štyridsiatych rokov dvadsiateho storočia sa začali súboje vytrácať z módy — nahradilo ich masové vraždenie bez sekundantov, bez pohodenej rukavice a neraz aj bez akéhokoľvek dôvodu. Azda aj preto sa dnes díváme s toľkou dávkou romantiky na súboje v minulých storočiach. Na ich adresu francúzsky básnik Bontroux povedal: “Najnespravodlivejší súboj je — holenie. Len jeden z protivníkov je ozbrojený.”

FOR RENT

CICERO

Vicinity of Central and Austin. Newly decorated, 2 bedrooms, 2nd floor, in a quiet 2 flat, close to stores, church and public transportation. Heat and appliances included. Non-smoker preferred. \$525.00 month plus security deposit.

708-484-7807

SEZNÁMENÍ

USA — E & W Europe — S. America: Worldwide introductions for friendship, romance, marriage. Scanna Int'l., (since 1980) POB 4-CD, Pittsford, NY 14534. (716) 586-3170.

SEZNÁMENÍ

Slovenka 49r. vdova, t.č. v Amerike, ponuká zoznámenie charakternému pánovi. Zn. Vysoký.

RŮZNÉ

STE OBÉZNY (tlustý)? Cítíte sa stále unavený? Naturálne produkty patentované v USA vyriešia vaše problémy vo veľmi krátkom čase, garancia (mesiac); v prípade neúspechu vrátime peniaze. Tel. (312) 342-2672 po 8:00 P.M.

RICHARD HANUŠ Attorney at Law

Praxe specializovaná
na imigrační právo

205 WEST RANDOLPH, Suite 2100
CHICAGO, ILLINOIS 60606
(312) 464-2380

— První porada zdarma —

 American Heart
Association

Profesor Milan Zelený náleží k zásadním odpůrcům způsobů kuponové privatizace tak, jak je prováděna v Československu. Není sám, kdo probíhající změny z hlediska realizačních metod ostře kritizuje. Proti jejich formě vystupují někteří další exiloví ekonomové (V. Půček, A. Simmon, zřejmě již unavený J. Vaněk, do jisté míry také O. Šik) a jlní čs. národohospodáři (V. Komárek, M. Matějka, M. Zeman, M. Pick...).

Závažné výhrady proti přeměnám v bývalých reálsocialistických zemích má rovněž řada poměrně věhlasných badatelů a politiků ze Západu (za všechny je možno v obecné poloze jmenovat např. J. Galbraitha, kdysi poradce prezidenta Roosevelta).

Profesor Jeffrey Sachs je zřejmě nejznámějším západním ekonomem, který se v posledních několika letech silně angažuje jako přímý nebo nepřímý "rádce" vlád středovýchodní Evropy. Úlohy jeho osoby při ovlivňování ekonomického dění v Polsku, ČSFR a nejnověji i v Rusku nesmíme přeceňovat, avšak ani podceňovat.

Je samo o sobě pozoruhodné (a příznačné), že nové státní reprezentace hledaly určitou ideovou oporu právě v člověku "odjinud", základní transformační kvalifikaci přitom J. Sachs získal jen v nesrovnatelném prostředí Latinské Ameriky. Problematiku ekonomik východní Evropy nepochybně nikdy neovládal a jeho znalosti o fungování bytostně tržního hospodářství mohly zainteresovaným osobnostem těchto zemí sloužit pouze jako doplňkové. Se specifickou problematikou transformace byli způsobilí alespoň v Československu, se pro větší zkušenosti lépe vyrovnat tuzemští odborníci. Nestalo se tak z jednoduchých důvodů: na obtížné otázky si buď netroufli, anebo nebyli k jejich řešení prostě připuštěni.

Spor, který se v našem tisku vyvinul mezi M. Zeleným a J. Sachsem (a zprostředkovaně mezi Rudým právem a Lidovými novinami) má tři rozměry: obsahový, formální a tak říkajíc personální. Obsahovou stránku problému, v níž jde o metodu transformace, o objektivní hodnocení jejího průběhu, o její historickou adekvátnost a v neposlední řadě i o její cíle, se zde nebudu zabývat, je to spíše námět pro knihu. Několika poznámkami se soustředím na dvě zbývající roviny.

Co se týče formální podoby rozporu, tam jde někdy o pouhou hru se slovy. V podmínkách současnosti je vcelku lhostejné, reprodukuje-li M. Zelený výroky J. Sachse tak, že "privatizace skončila ve východní Evropě debaklem", zatímco správná interpretace měla údajně vyznít, že "privatizace dosud byla debaklem"?

Druhý výklad sice nevylučuje možnost nápravy věci, ale otázka byla a je: za jakou cenu? Sachsem doporučené zrychlení privatizačního procesu (jedná se de facto i celkový transformační proces) může být nakonec jen strmější cestou do pekel, může však být také alibismem (v případě konečného debaklu bude pan profesor moci říci: "Udělal jste chybu, měli jste postupovat rychleji!"). Sachsovo srovnání existující dynamiky odstátňování s "tradičními formami," praktikovanými svého času paní Thatcherovou ve V. Británii, je ostatně nepřiměřené (za celou dobu vlády "železné dámy" byl v zemi privatizován toliko velice skromný počet a nepatrný podíl státních podniků).

Zajímavá je rovina osob, které polemiku vedou, jmenovitě prof. Sachs. Tento mladý ekonom z Harvardu je jistě ambiciózní bytost, která chápe, že platnost teorií se dá nejlépe prokázat v reálném životě. Politicky a povětšinou i ekonomicky rozvrácené země, jejichž vůdci by rádi — a přirozeně co nejrychleji: jsou to přece politici — poskytli veřejnosti důkazy o správnosti jimi nastoupených "změn", jsou zase ochotni takovému experimentátorům nabídnout "své národy" k tomu, aby na nich byly různé podobné "spásonosné" koncepce realizovány. Obě strany očekávají prospěch... který

Američtí ekonomové si konečně uvědomují pravou podstatu neolomunistických "reform" ve Východní Evropě a v Rusku, nastává zásadní obrát v jejich myšlení, ale dle mého názoru, alespoň pro ČSFR, je již pozdě.

Typický je postoj Judy Sheltonové, známé pravicové ekonomky z konzervativního Hooverova Institutu, autorky světoznámé knihy "Nadcházející sovětský krach." Její článek "Jaké volné trhy?", s podtitulkem "Ruská ekonomika je i nadále založena na centrální kontrole," (New York Times, 22. ledna 1992), představuje zásadní odsouzení Jelcinovy reformy a jeho amerických liberálně-keynesiánských "poradců".

Judy Shelton tvrdí, že t. zv. "plán volného trhu" Borise Jelcina má velmi málo společného s volnými trhy.

Cituji:

Co dnes vydává Moskva a i někteří američtí ekonomové za "liberalizaci cen", je mnohem přesněji tahem Ruské vlády zbavit se finanční zátěže poskytování potravin obyvatelstvu za dotované ceny. Až dosud musel Stát nakupovat drazo a prodávat levně. Nyní, podle nových reform, Stát si zvýšil finanční příjmy z operací rozdělování potravin. Nyní kupuje drazo, ale prodává ještě drážěji. To může sice zlepšit stav státního rozpočtu, ale Stát i nadále zůstal v byznysu přidělování potravin.

Řešením by bylo rozbití Státního monopolu a privatizace obchodů s potravinami.

Již se téměř obávám vyjádřit v ČSFR svůj vlastní názor, tak tedy jen: souhlasím.

Judy Shelton pokračuje:

Reformní program p. Gajdara také vyžaduje volný pohyb rublu proti tvrdým měnám. I když toto je centrální v přístupu MMF ke konvertibilitě měny, je to špatné řešení pro Rusko. Již dnes rubl poklesl z 24 za dolar na 170 za dolar. Jelikož Rusko bojuje proti xenofobii a s obavami z kapitalistického vykořisťování, zdá se býti nemoudrým, aby Stát vytvářel situaci, která umožní nákup národních statků cizinci za babku.

Opět jen: souhlasím.

Ředitel centrální banky Matuchin vyjádřil obavy nad tím, do jaké míry je Gajdarův plán orientován na MMF a Světovou banku a ne na Rusko. Judy Shelton uzavírá:

Je-li toto pravda, pak se odpor Rusů zdvihne nejen proti Západním institucím, které diktuji podmínky reformy, ale i proti Prezidentovi, který jim předal ekonomické otěže své země. Tím, že MMF a Světová banka mohou poskytovat finanční pomoc, tím zároveň posilují byrokratické plánování na úkor opravdového ("grass-roots") kapitalismu.

S touto analýzou i varováním amerických konzervativních ekonomů také plně souhlasím: vždyť jsem je sám v ČSFR předkládal veřejnosti po celé dva roky. Kde jsme již jen mohli být!

Současná "zlatá horečka" kupónově kolektivního šílenství v ČSFR, naivita milionů mých bývalých spoluobčanů, kteří ve statisících naletěli podvodnému a nezákonnému spekulativnímu fondu se jménem Harvard, a tak přispěli k úpadku a ponížení své vlastní, ale i mé země, mě nachází v pocitu hlubokého smutku a zklamání.

Celé své dosavadní úsilí jsem zakládal na víře ve zdravý seelský rozum, intuitivní nedůvěřivost a schopnost vlastního úsudku českých lidí. Této víry se již asi nikdy nezbavím.

se však zpravidla nedostavuje.

Praktickou nezodpovědnost teoretiků můžeme pochopit ("hloupý kdo nebere"), lehkomyšlnost praktiků nikoliv. Pro teoretické ekonomy jsou takové šance něčím podobným, jako pro matematicky nová generace počítačů nebo pro atomového fyzika výkonnější urychlovač jaderných částic. Pochybuji však o tom, že by nějaký farmář z amerického Středozápadu nechal volné pole působnosti ctilžádostlivému biologovi, který by si chtěl po minulých nezdarech a bez jakýchkoliv záruk vyzkoušet své upravené hypotézy právě u něj.

J. Sachsovi se podařilo v Bolívii omezit produkci výrobního sektoru natolik, že četným uvolněným pracovním silám nezbylo nic jiného, jak sám přiznal, než hledat náhradní obživu v pěstování rostlin poskytujících drogy. Bolívie zaznamenala v letech 1980-1988, tedy i v době, kdy tu působil Sachs, jako jedna z mála zemí světa "záporný růst": hrubý domácí produkt na hlavu zde klesal v průměru ročně o 1,6 procenta. Polsko, kde harvardský profesor radil zvláště v období let 1989-1990 (spoluautor Balcerowiczovy reformy), se nyní nachází v nejhlubší depresi své moderní historie, znovu se zde rozrůstá stávkové hnutí a levíce se mobilizuje. Československo, které zvolilo šokovou terapii po příkladu svého severního souseda, nic dobrého, zejména kvůli pokračujícím značným propadům produkce, nečeká.

Katastrofální důsledky s celosvětovým dopadem však může mít přestěhování tohoto profesonála destrukce do Moskvy. Je-li Bolívie pro nás exo-

Vydavatelé Denního Hlasatele:

Jsem Američanka, a učím angličtinu v Československu. Od doby revoluce je obrovský zájem o anglické kursy, a není tu ani dost škol a učitelů k uspokojení takového zájmu. Je také velký nedostatek knih v anglickém jazyce. Doufám, že někteří z Vašich čtenářů by mohli poslat nám knihu (možná knihu, kterou přečetli a již ji nepotřebují). Může to být cokoli: nová, upotřebená, s tvrdou nebo papírovou vazbou, román (fiktivní, nefiktivní, historie, životopis, atd.). Všechno a cokoli by bylo velmi oceněno. Moji studenti jsou ve věku 18 až 50 let, a "shltnou" všechno, co mohou dostat v angličtině. Jsem si jista, že by to nestálo víc než pár dolarů knihu poslat (leteckou poštou), a radost z ní a vzdělávací hodnota je neocenitelná. Pro ty, kteří by nám chtěli pomoci, adresa je:

Bobbie Random
c/o 2002 Language School
Kroftova 45
616 00 BRNO
Czechoslovakia
Děkuji Vám

Podpis: Bobbie Random

Milióny Čechů investují do kuponové privatizace

New York Times, 21. ledna 92

Praha, 20. ledna — Československo bylo zachváčeno horečkou, která by snad mohla být nazvána "zlatou horečkou". Vládní úřady po celé republice jsou zahrnuty žádostmi s blížícím se konečným datem upisování na velkou část státního majetku, "skoro zadarmo".

V tomto programu, známém jako "kuponová privatizace", vláda rozdělí vlastnictví asi 40 procent hospodářství mezi občany přes 18 let staré, kteří se zapíší. Každý zápis stojí 1,035 korun, což je asi 35 dolarů, trochu víc než průměrná týdenní mzda v Československu.

Registrace měla končit tento měsíc, ale dnes, když úředníci viděli tu nakupovací horečku, oznámili, že se termín prodlužuje.

Registrační procedura má být zjednodušena, a budou vydány nové zatímní registrační karty, aby se překazily úmysly těch, kteří se snaží koupit většinu registračních knížek po 35ti korunách (\$ 1,25).

Ti, kteří se programu zúčastní, dostanou knížечku s kupony, které se mohou vyměnit za akcie státních společností, přecházejících do soukromého vlastnictví. Ekonomové říkají, že průměrná hodnota akcií bude mnohokrát vyšší nežli investice v částce \$35.

Je tu však nebezpečí ztráty této investice, když si majitel kupony vymění za akcie ve společnosti, která v budoucnu zbankrotuje.

Zájem je tak velký, že některé z šesti set vládních registračních úřadů byly nuceny zůstat otevřené do pozdních hodin a o víkendech, aby zvládly řady lidí, čekajících i venku. A některé z 450ti nedávno založených fondů pro soukromé investice slibují, že 10 až 15 krát splatí původní vklad \$35 po jednom roce lidem, kteří jim své kupony svěří.

Ale má to i stinnou stránku. Vládní úředníci si stěžují, že tato řídká příležitost vedla k "nepravdělnostem" v některých velkých investičních fondech.

Problém nastal, když většina vládních úřadů neměla dost kuponových knížek. Bylo jich vytištěno osm milionů, a do dneška pouze 3 miliony lidí, kteří si koupili kupony se registrovali po 1,035 korunách.

Tomáš Ježek, ministr privatizace v České republice řekl, že se plánu zneužívá. "Někdo — a podezřívám investiční fondy — koupil těch ostatních 5 milionů knížek na spekulaci" a dodal, že když investor nemůže dostat vládní knížku, musí se obrátit na nějaký investiční fond a koupit si ji tam, přičemž musí na něj převést své kupony, a fond za ně koupí akcie. Řekl, že požádá státního zástupce, aby provedl rychlé vyšetřování, a hrozil, že diskvalifikuje kterýkoliv z těchto soukromých investičních fondů, zodpovědný za hromadění kuponových knížek.

V pátek řekl, že podezřívá fond, pojmenovaný po dobře známé americké universitě, čímž narážel na společnost Harvard Capital and Consulting, nebo H.C. & C.

H.C. & C., největší z investičních fondů, měla doposud největší úspěch. Používá agresivní inserční kampaně včetně televizních oznámení, které produkuje československo-americká inserční společnost; získala asi 30% z oněch tří milionů lidí, kteří si doposud koupili a registrovali kuponové knížky.

Tato společnost (Harvard) byla první, která slibovala vrátit desetinasobek pětaticetidolarové investice po jednom roce. Má 22,000 agentů, kteří zapisují majitele kuponových knížek. Tyto agenty, kteří dostanou komisi, je možno vidět kanvasovat před většinou vládních registračních úřadů.

Harvardský fond je součástí větší skupiny společností, které se zabývají obchodními službami, jako finanční poradci a znalci korporáčního práva. Skupina byla založena před půldruhým rokem sedmadvacitiletým Viktorem Koženým, který říká, že si vybral takové jméno pro svou společnost, protože má stupeň bakaláře (bachelor's degree) v ekonomice z Harvardské university. Zapírá, že by hromadil kuponové knížky.

Pan Ježek řekl, že má starost o podíl na trhu, který teď má Harvardský

Ke sporu Sachs — Zelený ...

tickou zemí, byli-li Poláci na ledacos zvyklí již z minulosti, mělo-li Československo jisté rezervy, ze kterých může stále ještě při svém pádu čerpat, potom ve východní říši zdaleka nelze vyloučit hladomory a revolty, jež si nemusí v ničem zadat s těmi největšími otřesy v lidských dějinách.

First National Bank of Cicero

The Foundation of a Solid Community.

CALL ON US! 780-5000

Serving Our Community
Since 1921

- 24 Hour Cash Station®
- Two Locations
- Free Parking • Drive-Up Banking
- Complete Trust Services Available

A PINNACLE BANK

6000 West Cermak Road, 2500 South Cicero Avenue,
Cicero, Illinois 60650, Phone 780-5000, Member FDIC

RFE

V deň ako tento, kedy ste sa možno chystali do práce alebo ste sa z nej práve vrátili, kedy vás syn alebo dcéra zahrnovali otázkami na tému vianočných darčiekov a vy premýšľali kam sa vypraviť na zimnú dovolenku — sa v jednom z Európskych štátov — v Juhoslávii — bojovalo a vraždilo v mene "národa"...

...v mene nezdravého nacionalizmu, ktorý postavil brata voči bratovi, človeka voči človekovi... Jeden z nemeckých novinárov, ktorý sa stal svedkom plienenia četníkov a armády, takto opísal svoje zážitky: "Strielali do kostola, potom zapálili domy, z ktorých sa snažili utiecť ľudia... brutálnosťami neušetrili ani 92 ročnú ženu, ktorej najskôr zlomili rameno a potom ju výstrelom z pušky usmrtili... mladému chlapcovi rozdrvili čižmami prsty...d'alšiemu dolámali rebrá... Až takáto dokáže byť nenávisť a všetko v mene samostatnosti národa. "Belehrad nám nebude d'alej rozkazovať!" kričali

V Belehrade bylo ticho — ako pred búrkou... V Záhrebe sa budovali opevnenia a všetko, čo bolo "živé" sa hlásilo k armáde, podobne aj v Ljubljane a iných mestách... Na mnohých územiach sa už niekoľko týždňov bojovalo. Ale, táto krajina má predsa aj iné zázemie, zložené z intelektuálov a inteligencie, ktorí si dokázali zachovať chladnú myseľ —čo títo hovorili o politickej situácii v ich krajine?

Milan Životoč, 60-ročný profesor filozofie na belehradskej universite: "V súčasnej Juhoslávii existujú tri typy sociálnych štruktúr, ktoré sa navzájom nedokážu zjednotiť, hlavnú vinu na tom majú stúpenci politickej byrokracie Titovho systému. Momentálne neexistuje nijaký hlavný program, nijaká politická stratégia, ktorá by dokázala krajinu vyvieť z vojnového stavu. Táto vojna je nezmyselná. Juhoslávii privedie k totalitnému riešeniu problému a k hlbokaj, sociálnej kríze. Terajší vládni predstavitelia nastúpili cestu samozničenia..."

Biljana Jovanovičová, 38-ročná spisovateľka: "Všetko to, o čom som doteraz iba písala, prežívam — je to strach z vojny. Aj veľa umelcov prevzalo na seba špinavú úlohu — propagujú nacionalizmus. Tí, ktorí kedysi našli celkom pokojne s Chorvátmi, dnes vykrikujú: Kto je proti vojne, je proti národu! Napríklad, Dubrovnik je už dlhé týždne bez elektriky a vody, myslíte si, že to niekoho trápi? Ľudia stratili morálku..."

Neda Božinovičová, 76-ročná dôchodkyňa, bývalá sudkyňa: "Mala som 24 rokov, keď vypukla Druhá svetová vojna. V roku 1941 som odišla do hor Černej hory, okrem mňa tam bolo d'alších 500 žien, z toho 200 padlo. Preto si dnes dokážem tak vážiť mier; dnešné ženy majú odpor k vojne, ktorá so sebou prináša len ničenie a smrť. Napriek súčasnej politickej situácii v Juhoslávii, neprepadla som depresii, verím, že všetko sa na dobré obráti... musí. Ved', v Juhoslávii, žije toľko zmiešaných manželstiev, a to či už po stránke národnostnej alebo náboženskej, raz sa ľudom musia otvoriť oči. Ano, bola som komunistkou, ale už som d'alej nevládala. Naši dnešní politici nie sú tí praví predstavitelia štátu. Všetko sa začalo pred niekoľkými rokmi, keď začali národ systematicky dávkovať jedom nacionalizmu. Týmto ľudom nie je nič sväté..."

Stojíme takmer na rozhraní dvoch storočí; bilancia toho nášho, dvadsiateho, je smutná — dve svetové vojny a celý rad d'alších... hlad, hospodárske krízy, prírodné katastrofy, ale aj odludštenie človeka, jeho morálny úpadok a strata ľudských hodnôt. Avšak, ešte stále je čas uvedomiť si, že boj za mier, za budúcnosť bez vojen, nie je nijaká fráza, ale maximum, čo dnes môžeme urobiť pre naše deti, pre budúce generácie...

fond ve vlastnictví, ale přiznal, že kampaň této společnosti pomohla zainteresovat mnoho lidí v programu kuponové privatizace, která měla pomalé začátky v listopadu.

"Lidé nechtěli věřit, že vláda by skutečně "rozdala" tolik majetku," řekl pan Kožený.

ZLEVNĚNÉ ZIMNÍ LETY:

- DO PRAHY \$649.00
- DO FRANKFURTU \$478.00
- DO MNICHOVA \$478.00
- DO VÍDNĚ \$478.00
- Přijímáme již rezervace na přímé lety Čs. aerolinií
Chicago—Praha—Bratislava, které budou zahájeny 4. května 1992
- Lety zahájené od 4. května do 17. června jsou za speciální cenu 599.00 dol.
Po 17. červnu za 666.00 dol.
- Pro zimní dovolenou máme mimořádně levné zájezdy na Havajské ostrovy,
do Mexika, na Jamajku a Floridu
- Loďní zájezdy (cruises) za velké slevy
- PRONAJMUTÍ AUT V EVROPĚ ZA NAŠE LEVNÉ CENY
- NÁVŠTĚVY Z ČESKOSLOVENSKA VYŘIZUJEME RYCHLE ZA VÝHODNÉ CENY

Zavolejte nebo napište o podrobné informace

WEBER TRAVEL AGENCY, Inc.

6805 WEST CERMAK ROAD, BERWYN, ILLINOIS 60402

Telefon: 708-749-1333 — FAX 708-749-1350